

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revue française.*

Revue d'infanterie.

Čís. 422, listopad 1927.

Plk. Alléhaut: Motorisace a britské vojenské názory. (Dokončení z říjnového čísla R. d'Inf.)

II. Uskutečnění. Autor, zmíniv se o dvou směrech v motorisaci armády — směru plk. Crofta a plk. Fullera, táže se, jaké stanovisko zaujímá k nim britský hlavní štáb.

Britský hlavní štáb ve snaze bojovat proti duchu posíční války, pracoval k tomu, aby armády orientoval k jedinému cíli: k válce pohybné. Pořádá pak jedním ze základních důvodů obhájců mladé školy, která chce

všeobecnou motorisaci (mechanisaci) v armádě, je ten, že pásy nejsou odkázány na silnice a dodávají armádě takové pohyblivosti, že tím již znemožňují posíční válku, scházejí se v tomto směru hlavní štáb s mladou školou.

Snažil-li se však hl. štáb o zvýšení pohyblivosti, vyplývalo z oficiálních dokumentů, že konec konců „celý systém vojenský záleží v individuálních vlastnostech bojovníka“, a že „boj muže proti muži je v boji rozhodujícím činem.“ To se však ještě daleko rozcházelo s názory mladé školy, která chce nahraditi kapitána inženýrem a bojovníka mechanikem.

Proto také mladá škola vyčítala

hlavnímu štábu, že je příliš opatrný a že „je ještě příliš připoután k starým názorům“.

Zdá se však, že se v nynější době, pod tlakem názorů obhájců všeobecné mechanisace, ukazuje v hl. štábu britském snaha, pustiti se v této věci dále, než jak se původně zamýšlelo a jak káže opatrnosti.

Hlavní etapy ve vývoji britské armády k motorisaci jsou podle autora tyto:

R. 1925 byla situace taková: divisií trény byly téměř vesměs motorisovány pomocí $1\frac{1}{2}$ t. nákl. automobilů (rekvizovaných). Studovala se motorisace bojových trénu; v dělostřelectvu větší množství materiálu hrubého a těžkého byla s traktory; studovala se motorisace polního dělostřelectva. V manévrech na podzim 1925 zkoušely se nové traktory s pásy a nákl. automobil se 4 hnanými koly; u pěchoty bylo zatížení pěšáka zmenšeno o 9 kg: plášť, nástroje a j. byly vezeny na automobilech. Studovaly a zkoušely se horlivě tanky nových vzorů: tank Vickers, u něhož obrnění bylo zeslabeno, aby se dosáhlo větší rychlosti (20–25 km/hod.), a jenž byl vyzbrojen šestiliberním dělem a 3 kulomety atd.

Toto zesílení mechanických prostředků stalo se na újmu jezdeckva, jež bylo zmenšeno o 30% (22 pluků místo 30).

V manévrech r. 1925 byl předveden prapor tanků Vickersových, brigáda pěchoty na autech, dva oddíly motorisovaného dělostřelectva, jedna rota obrněných aut.

Od té doby motorisace v anglické armádě ještě značně pokročila; dvě třetiny hrub. dělostřelectva jsou motorisovány; motorisace lehkého dělostřelectva se začala; u divisních trénu je téměř úplná; je úplná i u dělostřelectva proti letadlům.

To všecko svědčí o skutečném myšlenek plk. Crofta, jenž je v čele pravého křídla mladé školy.

Zdá se však, že se na tom nepřestalo a že je to jen prvním krokem k úplné motorisaci, hlášané plk. Fullerm.

Tomu by nasvědčovalo „velké divadlo“, které předvedla angl. voj. správa zástupcům britských dominií v manévrech v Cumberlandu.

III. Co máme souditi o teoriích mechanisace všech branných sil.

Je jisto, že moderní válečnictví využívá a v budoucnu bude ještě intenzivněji využívat všech vědeckých a technických pokroků. Jde o to, aby-
chom našli správnou cestu: má se nyní
nejší organizace vyvíjeti v rámci širo-

kého využití strojů, nebo má nastati úplný převrat tím, že „svaly nahradíme železem a srdce bojovníkového motorem?“

Plukovník Fuller neváhá mezi těmito dvěma metodami; pravi: „vítězství náleží vždycky zbraním dokonalejší“; nástroje, děla tvoří 99% vítězství — to je tajemství nové strategie.

Tedy „nová armáda bude armádou strojů — člověk v ní bude spíše mechanikem než bojovníkem, jeho hlavní zbraní bude klíč na šrouby.“

Dalo by se mnoho namítati proti těmto tvrzením.

Není na př. pravda, že vítězství náleželo vždycky zbraním dokonalejším: v roce 1870 porazili Němci Francouze, ačkoli Francouzové byli vyzbrojeni mnohem dokonalejší puškou než Němci. Plk. Fuller sice tvrdí, že lepší dělostřelectvo pruské daleko vyvážilo nevýhody, plynoucí z nedokonalejší výzbroje pruské pěchoty. Tomu však tak není. Prává převaha pruské armády byla v zdravé válečné doktríně, v aktivitě a v číselné převaze proti pasivité a číselné slabosti tehdejší armády francouzské.

A takových příkladů bychom v dějinách našli mnoho, že armáda hůře technicky vybavená, ale početně silnější nebo s lepší morálkou dovedla zvítěziti nad armádami daleko lépe vyzbrojenými.

Ať jsou stroje, jimiž bude budoucí armáda vybavena, jakékoliv, zůstane vždy pravou hybnou silou její statečnost lidských srdcí. Stroj bude takový, jakými lidmi bude ovládan. Jestliže vzbudíme v bojovnících myšlenku, že stroj je k tomu, aby ho chránil před ranami nepřátelskými a dovolil mu zároveň zasazovati rány nepříteli, nevyhnutelně dospěje k tomu, že se bude na stroj dívatí hlavně s hlediska osobní bezpečnosti — a to je málo příznivou podmínkou k vítězství!

Nejcharakterističtější je závěr plk. Fullera: Ozbrojený kyrys, motorisovaný a posazený na pásy, dovoluje užiti na pozemní operace metod námořní války.“

Soudíme, pravi plk. Alléhaut, že toto tvrzení je základním kamenem celé doktriny mladé školy; bez něho se úplně hroutí, neboť armáda tanků, jak ji chce plk. Fuller, má cenu jen svými schopnostmi pohybu a palby.

Nemůže dobýti terénu a obsaditi jej a tím méně jej udržeti (ubrániti).

Tážeme se však, je-li vůbec možno vzájemně srovnati možnosti armády tanků na pevném terénu s možnostmi loďstva na vodě, nebo je-li pravda, že „pohyby armády tanků by byly ob-

dobně pohybům loďstva, které může jíti všude, kde je dostatečná hloubka."

Tvrdíme, že takový závěr je nesprávný. Jednak proto, že téměř veškerá mořská plocha, vyjma nepatrné prostory, mizivě malé, je přístupná loďstvům. Na pevné zemi je to něco jiného: celá pevnina není jako pláně v Cumberleyi! Tyto pláně, porostlé vřesem, mírně zvlněné, hodí se výborně k evolucion pozemních „loďstev“. — Představme si však tyto pozemní eskadry přeneseny někam do Hardtu, Eifelu, nebo jiných podobných krajů střední Evropy! Jak by se pohybovaly tam? To uhadneme velice snadno!

Každá přírodní překážka, stavba, hustý porost atd. je překážkou tankům a tím více armádám tanků!

Jsou pro tanky překážky nepřekročitelné!

Vidíme, že se po té stránce — co do volnosti pohybu — nedají tanky srovnati s loďstvem na moři.

Ale to není vše: Na moři může loďstvo potkati zase jen loďstvo, tedy nepřítele téhož druhu, a bude míti jistotu, že tam, kam nemůže samo, nemůže ani nepřítel.

Bude tomu tak i na zemi?

Naopak! Nepřítel bude moci projíti svými prvky nemechanisovanými všude tam, kudy tanky nemohou.

Jiný rozdíl mezi loďstvem na moři a armádou tanků na pevnině: na lodi je výborný rozhled; vedení lodí a výkon velení jsou velmi snadné; na zemi, vyjma terén naprosto rovinný a holý, je rozhled velmi omezený. Odtud plynou obtíže ve velení. Velení pomocí radiotelegrafie nikterak nezmenší obtíže ve vedení tanků. Mimo to velitel každé tankové jednotky jen s největšími nesnadnostmi bude moci hlásiti o své situaci, nesmírně měnivé.

Ani velení pomocí letounů by nebylo snazší. Dalo by se sice uskutečnit pro velké tankové jednotky, nikoli však pro jednotky menší.

Autor přechází k dalšímu tvrzení plk. Fullera: „Nynější moderní armády odsuzuje jejich veliká zranitelnost a nesmírná nepohyblivost.“

Co se týká zranitelnosti, bude tank nesmírně ohrožen přímou ranou dělovou a palbou těžkých kulometů velké ráže. Nesmíme zapomenouti, že úspěchy tanků ve světové válce měly svou příčinu v tom, že to byla zbraň úplně nová a že protivník neměl dosud času opatřiti si proti ní účinné obranné prostředky a vytvořiti si účinnou obrannou taktiku. — Ale všude tam, kde postavil děla se speciálním úkolem boje proti tankům, byly tanky ničeny přímo masově. V budoucnu však

bude každý proti tankům opatřen náležitými prostředky a voják v tanku nebude už nezranitelný — naopak.

Ani pohyblivost tanků nebude pro ně dostatečnou ochranou, poněvadž nebudou moci vždy a všude tuto rychlost vyvinouti!

Jsou-li tedy tanky výbornými pomocníky, nemůžeme přesto vybudovati na nich celou organizaci armády.

A nyní co se týče druhé výtky, která se činí nynějším moderním armádám: že prý jsou nepohyblivé („nejvyšší nehybné“, jak říká plk. Fuller). Tato nepohyblivost se týká pěchoty; proto se prohlašuje, že „je směšné chtít spolupráci mezi prvky, které se pohybují rychlostí 20—30 km/hod. a prvky s rychlostí 5 km/hod.

Je pravda, že při strategických nebo taktických přesunech velkých rozměrů je pohyblivost a rychlost důležitým činitelem úspěchu.

Nemusíme však od základů měniti povahu bojujících zbraní, abychom dosáhli velké strategické pohyblivosti. Zvláště však nemusíme proto rušiti pěchotu. K tomu stačí míti dostatečné prostředky pro převoz. Tyto dopravní prostředky by mohly býti buď částečně nebo úplně opatřeny pásy. Motorisovala by se jen část sil: ta, jejímž úkolem by bylo rychle se přemísťovati na větší vzdálenosti, zálohy, které mají prováděti křídelní manévry atd. Rozsah této motorisace by musil býti ovšem omezený (důvody finanční, průmyslové a hospodářské), také proto, že by se vskutku mocná armáda nemohla skládati výhradně z prvků neschopných manévru vždy a všude.

Chceme-li ulehčiti pěšákovi, aby byl pohyblivější, stačí, zavedeme-li výstroj takový, jaký navrhuje plk. Croft, a zavedeme-li nějaká vozidla, na nichž by se část výstroje pěšáka dopravovala za jednotkou.

Zkrátka: panství pěchoty dosud nepřestalo a sotva kdy přestane.

Co se týká částečné motorisace, bylo by zcela výhodné, kdyby v budoucnu pěchota měla dostatečné mechanické prostředky, které by se mohly rychle a snadno pohybovati terénem mimo cesty. Pěchota, dopravená na takových vozidlech, došla by na bojiště čerstvá a hodila by se výborně k překvapení, poněvadž by se přemísťovala rychle. Velká část dělostřelectva by byla motorisována. Tak bychom získali jednotky, které by v terénu, vhodném pro pohyb motorových vozidel, byly mohutnou zbraní v rukou velitele. To je však něco docela jiného, než chce plk. Fuller. Nezapomínejme, že úplná motorisace armád v budouc-

nu, kdy bude bojovat celý ozbrojený národ, je nemožná!

Jean des Vignes Rouges: Činy hrdinů. Mužové povinnosti. (Pokračování z min. čísla.) Podává příklady hrdinů, kteří plnili svou povinnost až do konce, nedbajíce nebezpečí ztráty života.

Mjr. koloniální pěchoty Duclos: Bojový výcvik malých jednotek. Autor se zabývá způsoby bojového výcviku jednotlivce, družstva a čety, pokud se týká střelby, postupu a chování v palbě nepřátelské pěchoty.

Mjr. Halna du Fretay: Potřebujeme cyklistických jednotek? Jaká má být jejich organizace? Rozbírám otázku jednotek cyklistů u jezdecky, pak jako pohyblivé zálohy; připomíná zásady použití takových jednotek na základě zkušeností ze světové války (cyklista nebojuje s kolem na zádech; v boji je obyčejným pěšákem; je odkázán na cestu; nemůže konat službu patrače terénu mimo cestu rychleji než každý jiný pěšák). Konečně zkoumá otázku organizace cyklistických jednotek, a jaké vlastnosti mají mít kola. Dospívá k závěru, že cyklistické jednotky jsou velmi užitečné, právě pro svou pohyblivost.

Mjr. de Saint-Julien: Velení nad malými jednotkami v boji. — Dokončení článku z minulého čísla R. d'Inf. Dospívá k závěru, že dokud pěší prapor naráží na odpory, které mohou být zdolány prostředky, které má prapor organicky po ruce (palba a pohyb jednotek praporu), může velitel praporu osobně řídit boj svého praporu. Jakmile však je odpor tak veliký, že celý prapor je jím vázán, a jakmile je třeba pomoci dělostřelectva, aby se mohl hnout kupředu, je pro velitele praporu výkon velení nesmírně znesnadněn, ba i znemožněn.

Příčinou toho jsou nesnáze a zdlouhavost spojení pěchoty, hlavně s dělostřelectvem pro přímou podporu. Proto velitelské možnosti velitele praporu značně vzrostou, bude-li pěchota vybavena doprovodnými zbraněmi takového účinku, aby sama mohla zdolati odpory, které se za útoku objeví. Kromě toho musí být prapor hojně vybaven všemi pojítky, čítající v to i radio.

Čís. 423, prosinec 1927.

XXX. Pěchota při reorganizaci armády.

Autor připomíná, aby se v nové organizaci armády (francouzské) nezapomínalo na pěchotu, aby se nezmen-

šoval její počet v prospěch jiných zbraní.

Jean des Vignes-Rouges: Činy hrdinů. Mužové povinnosti. Pokračování z min. čísla.

Plk. Bérangier: Výcvik a výchova pěchoty. IV. Metoda výcviku.

V tomto článku se obírá autor jen výcvikem velitel sboru (t. j. všech velitelů v dané jednotce). Metody tohoto výcviku jsou známy: kádrová cvičení s vojskem i bez něho, cvičení na mapě nebo na plastickém stole, bojová cvičení. Zabývá se organizací a řízením těchto cvičení, rozhodčí službou atd. Zdůrazňuje, že při každém cvičení musí vyniknouti poznatek o skutečném účinku palby, a jaké jsou materiální i morální možnosti dané jednotky. Při tom nesmíme snad bráti za základ zkušenosti z r. 1918, poněvadž příští válka by byla zahájena za docela jiných podmínek, než byly morální a materiální podmínky bojů posledního roku světové války a nemůžeme očekávat od neostřílených vojáků a velitelů to, co mohli dokázat zkušenější vojáci po čtyřletém válčení. Konečně zdůrazňuje nutnost spojení mezi zbraněmi i u nejmenších jednotek, neboť každý manévry, v němž by pěchota byla předpokládána jako osamocená, bez podpory jiných zbraní, byl by zásadně nesprávný a takový výcvik měl by úplné záporné výsledky.

Mjr. Hanaut: 1. prapor 22. pluku senegal. střelců v boji u Kechachdy. Maroko 1926.

Kpt. L. Tritschler: Stručná historická studie o zaměřovacích pro střelbu proti letadlům u zbraní malé ráže. Dokončení z předcházejícího čísla.

Čís. 424, leden 1928.

Jean des Vignes Rouges. Činy hrdinů. IV. Mužové vůle.

Pokračování řady článků z minulých čísel o hrdinských činech jednotlivců za světové války.

Major Escudier. Letectvo ve spojení s pěchotou.

Autor se zabývá otázkou spojení a součinnosti letectva s pěchotou. Dělá svou studii ve 3 částí: a) možnosti letectva s hlediska průzkumu a bojů; b) úloha předsítního letounu — její obtíž a jak má pěchota pomáhati; c) praktická pravidla pro aktivní a pasivní obranu proti nepř. letounům.

a) Podmínky pozorování s letounu závisí na vlastnostech letounu, na osvětlení, na výšce pozorování a na povrchu terénu. S výšky 1500 m na pěkného počasí vidí pozorovatel z letounu dobře vojska táhnoucí na silnici

dích; jsou-li podél silnic stromovádi, může pěchota úplně uniknouti pozorování z této výšky, ustoupí-li do stínu nebo do příkopů a zastaví-li se. Vojska postupující terénem nebude s výše 1500 m viděti, nepohybují-li se v hustých a pravidelných tvarech. S výše 500 m bude míti pozorovatel potíže se spatřením vojsk nehybných, ale zpozoruje ihned i družstvo, pohybující se odkrytě, zná-li alespoň přibližně prostor, v němž družstvo je.

Ani v noci nejsou proudy, táhnoucí na bílých silnicích, bezpečně před leteckým pozorováním, zvláště svítí-li měsíc. Mimoto může si letec osvětliti krajinu silnými raketami.

Nutno se chrániti i před možností fotografování letcem. Za 3 hodiny po návratu letce mohou býti vojsku dodány letecké fotografie (vojskům v 1. linii nejlépe shobením z letounu). Za 6 hodin lze vyrobiti 36 kopií každého snímku, jichž letoun, opatřený automatickým fotografickým přístrojem, může za jeden let učiniti asi 60.

Rovněž bombardování je dnes již velmi nebezpečné. Přesnost jeho je poměrně značná. Průměrný rozptyl (ve směru letu) u jednotlivého letounu je asi 60 m. Nalétává-li několik letounů na též cíl, je rozptyl mezi první a poslední pumou asi 120 m. Letouny typu Br-12 a B-2 (Bréguet) nesou 44 desetikilogramových tlustostěnných pum s okamžitými nárazovými zapalovači. Střepiny mají smrtelný účinek na odkryté živé cíle v okruhu 50 m od místa dopadu. (Pokračování.)

Kapitán G. Loustaunau-Lacau. Pěchota cizích států.

I. Německá pěchota. — Výzbroj. (Pokračování.)

Major Janet. Útok 6. p. pluku 4. listopadu 1918.

Popisuje na základě archivního materiálu a vzpomínek účastníků útok zmíněného pluku v t. zv. druhé bitvě u Guise (I. franc. armáda) krátce před příměřím.

Kapitán Perré. Tank Renault F. T. a přesuny po vlastní ose.

Převážeti velké masy tanků nebude vždycky možné pro nedostatek vhodných k tomu dopravních prostředků. Proto nutno uvažovati i o přesunech celých tankových pluků po vlastní ose i na větší vzdálenosti. Autor tvrdí, že tank Renault F T (malý tank) je schopen takových přesunů, aniž se příliš opotřebovuje, s tou podmínkou, že personál je dobře vycvičen, že je postaráno o dobré a hojné mazání, trouchích se ploch a že je pochod pečlivě organizován, zvláště pokud se týká opravování vozidel za pochodu. Autor podává příklad organizace pochodu jednoho pluku tanků.

Čís. 425, únor 1928.

Pluk. Alléhaut: Motorisace I.

Autor navazuje na své články z minulých čísel Revue (motorisace v anglické armádě) a rozbírá podmínky motorisace, v moderních armádách vůbec.

Rozeznává troje motorová vozidla: vozidla schopná pohybu jen na silnicích; vozidla pro pohyb v rozmanitém terénu, ale neschopná delšího pohybu na silnicích; vozidla schopná stejně dobře pohybu všude.

První druh se hodí všeobecně k službě v týlu, k zásobování a k přepravě vojsk. K strategickým převozům možno výborně užití rekvirovaných automobilů, jejichž počet neustále poroste zároveň s hospodářským rozvojem státu. S hlediska taktického lze jich užití k přepravě vojsk, určených k provedení nějakého manévru — ale jen v omezené míře. Na menší vzdálenosti takových přesunů nekonáme; tu je rychlejší a pohodlnější obyčejný pochod neboť jinak ztrácíme mnoho času nakládáním a vykládáním. Kromě toho naujdou blízko fronty automobily kolony (délka 60 km při převozu tříplukové divise po jedné silnici) nepřátelskému leteckému pozorování, čímž ztrácíme výhodu překvapení, nehledíc ani k možným útokům bombardovacího letectva a k palbě dalekonosného dělostřelectva. Směřují-li takové transporty na křídlo sestavy, jsou ohroženy nebezpečím jak z čela, tak i z boku, nemajíce prostředků pro vlastní zajištění.

Proto by bylo výhodnější, kdybychom pro taktické přesuny vojsk měli po ruce úplně motorisované jednotky, schopné pohybu i mimo cesty. Nebylo by tu ztráty času při nakládání a vykládání, mohly by se pohybovati v širokém i hlubokém učlenění, lépe využití terénu a tím uniknouti nepřátelskému pozorování, rozvinouti se rychle k boji a samy se postarati o své zajištění. Rychlostí svého pohybu hodily by se k překvapení.

Takových jednotek musil by však býti jen omezený počet. Nelze motorisovati veškerou armádu, nebyla by schopna operací v každém terénu.

Motorisovaná jednotka by musila míti vozidla bojová a dopravní, obojí pro pohyb i mimo silnice. Taková vozidla by byla i u jednotek převzdučných (rychlé tanky s velikým akčním radiem, obrněná auta s kulomety a děly atd.).

Vozidla schopná pohybu jen mimo silnice (tanky ve světové válce) nejsou výhodná, neboť při větších přesunech musíme je převážeti.

Vozidla určená k součinnosti s pěchotou nebo jezdecktvem musila by míti

možnost pohybu jak na kolech, tak i na pásech. Uplatnila by se výborně při podpoře předvojů, při přibližování, při zjednávání a zhodnocování dotyku, při pronásledování atd., poněvadž by se mohla pohybovat na větší vzdálenosti.

Proto autor soudí, že v budoucích armádách budou jen vozidla dvoji: pro pohyb výhradně na silnicích (pro dopravu, spojení, některé druhy zvlášť mohutného děl, materiálu) a pro pohyb jak na silnicích, tak i rozmanitým terénem (bojová vozidla ve vlastním smyslu slova, vozidla k dopravě pěchoty přímo na bojiště, pro spojovací službu, pro zásobování prvních linií atd.). Rychlost mot. vozidel by byla různá podle jejich účelu.

Jaká bude podle autora budoucí, částečně motorisovaná armáda? Bude se skládati:

1. ze základní masy, jejímž jádrem bude „obyčejná“ pěchota, organizovaná ve vyšší jednotky jako dnes, ale mnohem výkonnější, protože využije všech vědeckých a technických pokroků v svůj prospěch;

2. z lehkých divísi se zvýšenou převýdnou i bojovou schopností vhodným využitím motorisovaných vozidel;

3. z divísi úplně motorisovaných, jež s počátku budou k dispozici HVOA, nebo se jich použije k operacím, předcházejícím před srážkou velkých armádních celků;

4. ze všeobecné zálohy motorisovaného dělostřelectva a j. mot. bojových prostředků, schopných pohybu v rozmanitém terénu; takové zálohy by měly velikou strategickou pohyblivost;

5. z dopravních útvarů pro personál i materiál;

6. ze služeb, částečně motorisovaných.

Jak by se užilo takové armády? Zřejmě podle těchž zásad válečnictví jako dosud. Nicméně by u ní stoupl značně faktor pohyblivosti, rychlosti, pružnosti, a tím i faktor překvapení. Hodila by se mnohem lépe k neočekávaným a jako blesk rychlým manévřům a mohla by také snáze podobné nepřátelské manévry paralyzovat. Nebyla by tak odkázána na železnice jako dosud a hodila by se lépe pro pohybnou válku.

Zatím co se nepřátelské armády budou k sobě blížit, provedou silné letecké jednotky nálety nad nepřátelské území a nad krajinu, v níž se rozvinují síly protivníkovy, aby jednak poškodily (zničily) důležitá průmyslová střediska, komunikační uzly atd., jednak napadly nepřátelskou armádu, rušice její zásobování a pohyby. Letectvo může dokonce dopravit na nepřátelské území zvláštní oddíly, aby tam zničily některé důležité objekty,

a jakmile skončí úkol, dopravit je zase zpět. Nepřítel bude ovšem hledět zabránit tomu všemu svým letectvem — a dojde k bitvám ve vzduchu ještě dříve, než se srazí pozemní armády. Letectvo provede též převědy na dálku a tím obstará první zajištění pozemních vojsk.

Před hlavními pozemními silami budou postupovat převýdné divíse a jednotky, které budou mít za úkol připravit bitvu; k tomu se hodí síly lehké, rychlé, pružné; jejich úlohou bude vyhledat nepřítel, zjistit jeho postavení a chování, zpomalovat jeho postup, obsadit buď čelně nebo z boku posíle, za nimiž armáda provede svůj manévř k bitvě.

Nebude-li pro tyto jednotky místa před frontou armády, přesunou se na její křídla nebo do mezer mezi sousedními armádami nebo přejdou do zálohy.

Za prvním sledem armády budou zálohy: arm. sbory, divíse, daleko za frontou, v ústředním postavení; velké dopravní aut. jednotky budou připraveny převézt je v krátkém čase na rozhodující místo. Tím se značně usnadní překvapení, neboť manévř se projeví na terénu až v poslední chvíli. Bude možno rychle změnit sestavu, což se zvláště výhodně uplatní v obraně nebo v manévřu na vnitřních liniích.

Ježto se dlouhé dopravní kolony nebudou moci samy chránit a zajistit, zvláště půjde-li o převozy na křídla, postarají se o toto zajištění stejně rychlé lehké jednotky, které zároveň připraví zasažení převezenných sil do boje.

V krajinách vhodných pro činnost velkých motorisovaných jednotek bude možno použít těchto jednotek samých ke křídelnímu nebo bočnému manévřu nebo k zasažení do mezer nepřátelské sestavy. Aby taková motorisovaná vyšší jednotka mohla samostatně operovat, musí mít vhodné složení, o čemž bude ještě pojednáno.

V bitvách proti opevněným posílením, jejichž křídla se opírají o nepřekročitelné překážky, uplatní se motorisované jednotky tam, kde byla fronta prolomena, rozšiřující průlom a zabránit nepříteli ve vytvoření nové souvislé fronty neb odrážející nepřátelské protiútoky.

V obraně mohou pohyblivé jednotky (lehké nebo motorisované) rychle ucpat trhliny, vzniklé v naší frontě nepřátelským útokem, nebo provést rychlé protiútoky do boků nepřátelských sil, vniklých do naší posíle. (Pokračování.)

Jean des Vignes Rouges. Činy hrdinů.

Mužové iniciativy. (Dokončení.)

Plk. Bérenguier: Výcvik a výchova pěchoty. (V.) Výchova. (Dokončení rady statí z minulých čísel.)

Nestačí pěchotu jen vyvíčiti. Nutno v ní vychováti vojenské vlastnosti: kázeň, sebeobětovnost, rozhodnost, iniciativu, smysl pro povinnost. Ježto tyto vlastnosti vůbec povznášejí charakterovou úroveň jedince, je vojenská výchova výborným prostředkem k povznesení morálních vlastností celého národa.

Major Escudier. Letectvo ve spojení s pěchotou. II. (Pokračování.)

Spojení mezi letectvem a pěchotou obstarává pěchotní letoun. Jeho úloha nemůže býti permanetní; může provést dva, nejvýše tři lety za den. Musí zpravit velitele o situaci naší a nepřátelské 1. linie a o stanovištích velitelů; pozorovati a hlásiti průběh boje; zajišťiti spojení pěchoty s dělostřelectvem; informovati pěchotu a tanky o nepř. odporech; třeba-li, zasáhnouti do boje střelbou. To jest úkol složitý, nebezpečný a velmi důležitý.

Pěchotní letoun jakožto převážný orgán pracuje obvykle v rámci divise; jeho pozorování do hloubky má za účel přímé zajištění vojsk 1. sledu. Omezuje se na cíle, které jsou pro pěchotu naléhavou a přímou hrozbou: hrozící protiútoky, protitanková děla, kulomety, střediska odporu, tedy cíle ve vzdálenosti 2000 m od 1. naší linie. První úlohou pěch. letounu je zjištění situací naší 1. linie v hodinu, stanovenou velitelem divise. To jest úloha velmi odpovědná, ježto takto zjištěná 1. linie slouží dělostřelectvu za základ pro řízení palby. Letoun, máje se přesvědčiti o přítomnosti či nepřítomnosti našich vojsk v tom onom místě, musí sestoupiti často až na 100 m a létat nad nepřátelskou 1. linií, kterou lze zjišťiti velmi těžko, obvykle jen dedukcí, podle palby. Naše pěchota musí letounu v jeho obtížné, choulostivé a nebezpečné práci pomáhati vytyčením své 1. linie. Vytyčuje se (podle divisního rozkazu) v určité hodiny, obvykle třikrát za den; po prvé asi 2 hodiny po zahájení útoku, po druhé uprostřed dne a po třetí k večeru.

Jediným opravdu spolehlivým způsobem vytyčení (franc. předpis rozemává troji: vytyčení po dosažení cíle; z iniciativy pěchoty; na žádost letounu) je na žádost letcovu. Letoun přiletí asi čtvrt hodiny před nařízenou hodinou, obhlédne svůj úsek své 500–600 m a upozorní na sebe pěchotu svým znamením. Pozorovatel, maje přibližně situaci 1. linie, sle-

duje průběh boje a žádá vytyčení ve vhodný okamžik (kdy pěchota právě nepostupuje nebo nebojuje). Vypálí raketu „kde jste?“, jež je výslovným rozkazem divisionářovým, aby pěchota ukázala, kde má své nejpřednější části. Každý pěšák v 1. linii musí vyložití své vytyčovací plátno a pohybovati jím, dbaje při tom nutně opatrnosti, aby nebyl zpozorován nepřítelem, kterého má před sebou.

Při vytyčování jde hlavně o to, podatí zprávu přesnou. Plátna zůstávají vyložena, dokud letoun nedá znamení „rozuměl“.

Druhým úkolem pěch. letounu je přímé zajištění pěchoty a tanků tím, že upozorňuje na hrozící nebezpečí a na nepř. zbraně. Nejlepší by bylo, kdyby pěchota měla u každé divise neustále jeden letoun ve vzduchu. To obvykle nebude možné a proto může počítati nejvýše s 3 lety denně. Podle povahy cílů a naléhavosti, s kterou nutno proti nim zasáhnouti, hlásí je letoun různými způsoby: radíem oznámí dělostřelectvu cíle, ležící v hloubce 1500–2000 m u nepřitele; na tyto cíle střílí skupina pro všeobecnou činnost. Přípravované protiútoky hlásí shoením zprávy a náčrtu; v naléhavých případech nalétne v nebezpečném směru a vystřeluje rakety, hlásící: hrozí protiútok ze směru, kde nyní jsem. Proti kulometům, dělům a j., ležícím v blízkosti 1. linie, zasáhne sám palbou z kulometu, poněvadž nebývá času k shoení zprávy a nutno zakročiti ihned.

Nemůže-li pěchota pro nějaký odpor kupředu, oznámí to letci nejlépe vypálením několika světelných raket ve směru nepřátelského odporu.

Úlohou letce jakožto orgánu v spojení jest udržovati spojení pěchoty s dělostřelectvem a hlásiti velitelství přání a potřeby pěchoty. Při tom se neobrací již k 1. linii, nýbrž k stano- vištím velitelství pěchoty (praporů, pluků).

Pěchota musí býti uvyklá součinnosti s letcem. Toho lze dosíci jen pečlivým výcvikem již v míru. Na žádném větším cvičení pěchoty by neměl scházeti letoun. Pěchota, již tak zvykne letci a dorozumívání s ním; u letectva pak si tím vychovává dobré pěchotní pozorovatele. (Pokračování.)

Mjr. P—k.

Revue militaire française.

Roč. 27. (1927) č. 75. září.

Gen. Rouquerol: Douaumont za německého obsazení.

Tvrz Douaumont byla v německých rukách od 25. února do 24. října 1916. Z této doby byla vydána německá kni-

ha, která pojednává o průběhu bojů. Tuto knihu (Wernera Beumelburga) vzal si autor za podklad své studie. Tvrz byla obsazena 25. února 1916 mezi 16.—17. hod. a do 26. byla opevněna a připravena Němci k obraně. Mimoto podařilo se Němcům obsadit terén na několik set metrů před pevností. Až do května nestalo se nic významného. V noci ze 7. na 8. května došlo neopatrností, právě při střídání posádky, k výbuchu skladiště střeliva. Obětí bylo: 650 mrtvých a množství raněných.

17. května zahájili Francouzi útok na prostor tvrze. Příprava byla prováděna 300 děly a trvala po pět dní. Útok veden 15 prapory, z nichž 5 v první linii. Přípravou podařilo se Francouzům úplně rozvrátit obranná zařízení a znemožnit Němcům pobyt v první linii. Zničili všechny pozorovatelné tak, že tvrz byla úplně slepá. Když 22. května vyrazili k útoku, tu snadno se zmocnili první linie a kopule v západní části tvrze. Východní část a kasematy zůstaly v rukách Němců. Nyní nastal tuhý boj o vypuzení Francouzů a naopak těchto o získání celé tvrze. Boj trval nerozhodně po dva dny, ač pozice Francouzů byla velmi exponovaná. Jejich kulometry, usazené v západní kopuli, smetly všechny útoky. Teprve, když těžkým mimonetem se podařilo umlčet tyto kulometry, zdařil se mohutný německý protiútok a Francouzi byli 24. května vrženi zpět do svých posic. (Pokrač.)

Pplk. Baills: Ničení.

Metodické ničení, jehož používali Němci během svých dobře připravených ústupů, přivedlo autora na myšlenku studovati tuto otázku, hlavně na historických příkladech z poslední války. Svoji práci rozdělil na tyto části:

1. Ničení za ústupového manévru. Uvádí dva markantní příklady: metodické a plánovitě ničení Němců při ústupu 1917 a ničení při ústupu počínaje 15. červencem 1918. O posledním se vyjádřil gen. Hénaff, že kdyby byli Němci tak plánovitě ničili všude na 40—50 km do hloubky, nemohla by ofensíva spojenců pokračovati až na jaře 1919. Zázemní obtíže však znemožnily vše zničit. Francouzům se nepodařilo až na některé případy provádět podobné soustavné ničení.

2. Ničení před posicí hlavního odporu, t. j. znemožnit nepříteli krytý podchod a znesnadnit mu přiblížení výchozí základny pro útok.

3. Ničení v posici upravené a organizované, které se může provádět do hloubky.

4. Použití ničení na křídle za účelem obrany v případě, že se na něm nemíní účičiti nebo má se bránit jen malými silami.

Účelem studie jest ukázati, že ničení je právě tak účinné, jako jiné zbraně v tom případě, že velitelství je umí vhodně a včas použít. Možno je přičlenit k výrazu manévru velitele. Vyžaduje však chladnokrevnosti a sebeovládání. Nyní při rozvoji spojovacích prostředků může se dáti ničení patřičná forma pružnosti, kterou dříve nemohlo docílit. Již v době míru vyžaduje soustavného studia, neboť jinak se stává velmi snadnou dvousebnou zbraní. Nesmí se přijít ani brzy, avšak ani pozdě.

Mjr. Padovani: Pravé křídlo a francouzské armády v srpnu 1914. (Pokračování.)

Situace 23. srpna 1914 byla tato: Ráno ještě před úsvitem zahájila III. německá armáda útok na přechody přes Meusu, zatím co 51. záložní divise neměla času se orientovati po svých úsecích, neboť právě té noci byl jí přidělen úkol chrániti Meusu. Hlavní tlak vedl XIX. armádní sbor. Francouzské dělostřelectvo bylo ihned umlčeno, jakmile začalo působiti a také francouzská pěchota trpěla palbou německého dělostřelectva. 51. divise chránila úsek řeky v šířce 18 km, proto nemohla vzdorovati útoku předvoju pěti divisí. Tak v jižním prostoru byla francouzská brigáda zatlačena již během dopoledne a ustoupila asi na 5 km na západ od řeky. Severní brigáda se ještě držela. Padl však Namur.

Mezitím velitel I. armádního sboru soustředil svoje divise, aby vpadl do východního boku II. německé armády a spoléhal na 51. záložní divisi, že mu udrží bok a skoro týl 5. armády, čím více, že počítal s postupem 4. armády. Na místo však očekávané výhodné situace ustoupil 10. armádní sbor na levém boku I. armádního sboru, přišly špatné zprávy z Namuru a o neúspěchu 51. záložní divise. Rozhodl se tedy na místo k útoku obrátiti se na Meusu, aby chránil 5. armádu a tak splnil úlohu danou vel. armády. Též velitel 5. armády znovu připomínal veliteli 1. armádního sboru jeho úlohu chrániti bok a upozornil na nebezpečí, že pěchota, jež přešla řeku, může býti předvojem dvou německých armádních sborů, jež byly v tomto směru. Dále 4. armáda ustoupila a nedosáhla předpokládaného prostoru.

Proto velitel 1. armádního sboru dal 51. záložní divisi rozkaz provést protiútok a vrhnouti Němce za řeku.

Stáhl své divise za tuto, aby byl připraven spolupůsobiti. Vzdálenost však nemožňovala, aby se tak stalo dříve, než před večerem. Decimované jednotky 51. záložní divise postoupily na 2 km vpřed a zde se zastavily. Ani Němci však nepodnikli pokusy o proniknutí, nýbrž obsadili jen západní břehy a budovali pontonové mosty pro přechod gros.

Situace donutila velitele 5. armády, hlavně po neúspěšném boji 3. armádního sboru a úplném otevření pravého křídla, že ustoupil na linii Givet-Beaumont. Právě tento ústup se vytýká veliteli 5. armády, avšak neprávem, neboť v tom případě, že zůstal na Sambre, vpadla mu III. německá armáda do týlu, poněvadž jeho 3 divise nemohly dlouho brániti přechodu 3 armádních sborů.

Generál Meynier: Velké cesty pouští a bezpečnost Sahary. (Pokračování.)

V této části zabývá se autor hlavně bezpečností velkých cest. Používá k tomu hybných částí motorisovaných. Co příklad uvádí cestu npor. Estienna, jenž použil k tomu šestikolových vozů vz. „Renault“. Základnou bezpečností by byla jedna divise sudanská, která by měla k dispozici asi 1000 kamionů.

Mjr. Desmazes: Srbské vítězství v r. 1914.

Autor začíná přátelstvím srbsko-francouzským. Ličí přichylost krále Petra Osvoboditele k francouzskému národu a jeho dobrovolnou účast ve válce 1870—1871. Pak vykládá politické události v minulém století, pokud mají vztah na vytvoření a vývoj Srbska. Tak dochází k politické situaci, jež se vyvinula po sarajevském atentátu, k mobilisaci a k nástupu obou armád. (Použité prameny jsou v našem písemnictví dobře známy.)

Rak-uherská armáda měla vypracovaný maximální a minimální nástupový plán proti Srbsku. Bylo použito však maximálního. Tak $\frac{2}{5}$ celé branné moci bylo posláno k srbským hranicím. Rusko však hrozivě stahovalo své síly. Německo žádalo pomoc proti Rusku, neboť hlavními silami nastoupilo proti Francii. To vedlo

k další mobilisaci proti Rusku a k nástupu v Haliči. Toto se provádělo 7 dní po zahájení nástupu proti Srbsku. Na to nebylo rak-uherské velení připraveno a docházelo k nepořádkům a zdržení transportů. Když pak Conrad chtěl uskutečniti provedení nástupu podle plánu, v němž předvídal válku s Ruskem i Srbskem a dozadoval se dopravního oddělení, zda je možno, aby soustředěné přebytké síly, které by zbyly, kdyby bylo užito minimálního nástupového plánu proti Srbsku, byly obráceny do Haliče, bylo mu odpověděno, že podobné opatření by vedlo k naprostému katastrofálnímu nepořádku. Proto ponechal maximální soustředění proti Srbsku, ale během srpna dal odtransportovati značnou část sil, stojících severně od Sávy a Dunaje, do Haliče. Tak z původních 412.000 vojáků zůstalo 250.000 vojáků, ale nezměnilo se ani soustředění a rozložení sil, ani myšlenka manévru. Tak Potiorek prováděl útok jen s malými silami, jenž nebyl ani prostorově ani časově usměrněn. Nejsilnější zůstala VI. armáda, která měla působiti do údolí Moravy (do Užice) a do údolí Limu teprve, jestli V. armáda a zbytky II. armády vezmou Valjevo. Ovšem i pak směr útoku VI. armády se rozbíhal s hlavním úsilím. Časově nemohl mítí úplně žádného vlivu na boj u Valjeva. Tedy útok do Srbska byl veden celkem malými silami a předešlým odkázán na neúspěch. Tím spíše, že zbytky II. armády neměly se účastniti bojů a jen síla jedné divise byla podřízena Potiorekovi. Snad se spolehalo na to, že Srbové nemají dosti válečného materiálu.

Srbové provedli svůj nástup v prostoru asi 50 km jižně Bělehradu (6 divísi). Hranice byly kryty jednotkami 2. a 3. výzvy velmi špatně vyzbrojenými. Manévrující armáda byla složena z částí aktivních a první zálohy. Srbové počítali s útokem se severu přes Dunaj a Sávu a hotovili se přivítati nepřitele protiúderem. Své síly rozdělili na tři armády, z nichž 3. nejslabší byla v Mačvě. Proti ní byl veden rakouský útok V. armádou. Co se nedostávalo Srbům na válečném materiálu, měli na zkušenostech a na duchu. (Pokrač.) Mjr. gšt. Vejmelka.

b) Revues srbské.

Ratnik.

Čís. 1—12, roč. 1927.

Dr. Stanoje Stanojević: Bitva na Kumanovu! — Z.: Pojednání o stalém opevnění. (Podle článku kapit. Perré v Revue du Génie, říjen

1926.) — Plk. Radoslav A. Georgijević: Maskování. — Plk. Petar J. Nedeljković: Manévry lehké jezdecké divise v Belgii r. 1925. (Překlad z francouzštiny.) — Plpk. Dragomir M. Milić: Obrana proti účinným vozům. (Překlad z fran-

couzštiny.) — Plk. Stevan J. Tucović: Činnost 1. horské baterie a pak 1. horského oddílu Drinského dělostřeleckého pluku od nepřátelské ofensivy roku 1915 do příchodu na Korfu. — Dr. Stanoje Stanojević: Počátky války r. 1912. — Gen. Dragomir Ž. Stojanović: Rady mladým důstojníkům pro službu a soukromý život. — Plk. Nikola Lj. Christić: Útok na Brolicu a obsazení Skadaru r. 1913. — Mjr. Vlad. Vauchnik: Úloha automobilistů ve světové válce. — Mjr. Djoraje Vujić: O upotřebení dýmu a umělé mlhy. — Dr. Stanoje Stanojević: Osvobození Starého Srbska. — Gen. Milan Dj. Nedić: Zákon o obraně státu. (Poučení z nedávné minulosti.) — Gen. Panteleja V. Djukić: Bitva u Gušin Grobu 16. srpna r. 1914. (Úspěšný přepad dělostřeleckou palbou v srbsko-rakouské válce.) — Ing. Novak Popović: Problém umělé nafty. — Pplk. Dušan D. Krstić: Operace albánského oddílu r. 1912. — Kpt. Drago A. Hojnik: Útočné vozy v italské armádě. — Kpt. dr. Alexander Djordjević: Zásobování vojska pitnou vodou. — Gen. Miloš M. Mihajlović: Naše houfnicové dělostřelectvo poslané Bulharům pro obležení Drinopolé r. 1913. — Gen. Ljubom. M. Marić: Moje velení Korutanskému oddílu od 21. května do 22. června r. 1919. Maršál lord Robertson: Soluňská expedice. (Z angličtiny přeložil pplk. Dr. Ljub. L. Ivković.) — Pplk. Miliv. Dj. Alimpić: Manévrování pomocí automobilů. — Gen. dr. Čed. Djurdjević: Zdravotnické statistické zprávy a činnost zdravotnictva americké armády v roce 1924 v porovnání s našimi zprávami z téhož roku. — Kpt. Josip J. Klajić: Otáz-

ka vzoru polní železnice pro naši výzbroj. — Plk. dr. G. Veit: Válka v Albanii. (Přeložil gen. Mil. J. Nikolajević a dr. M. R. Popović z díla „Der große Krieg 1914–1918“, V. díl, „Der österreichisch-ungarische Krieg“, Lipsko 1922.) — Gen. Vojislav N. Tomić: Činnost p. pl. 11 „Kara Djordje“ první výzvy ve svazku Šumadijské divise 1. výzvy za operaci ve Sremu od 23. srpna do 1. září 1914. — Pplk. Ilija T. Panić: Tělesná výchova a vojenská příprava naší mládeže. — Mjr. Dragoljub A. Marinković: O vojenských deliktech porušení subordonace. — Plk. Stevan Tucović: Činnost 1. horské baterie a pak 1. horského oddílu Drinského dělostřeleckého pluku od příchodu na solunskou frontu do zaujetí výchozích posic pro ofensivu r. 1918. — Pplk. Dr. Vlad. Stanojević: Vojenská síla našeho národa v číslech zdravotnické statistiky. — Plk. Todor M. Živković: Vlastnosti nynějšího dělostřelectva. — S... Maršál Francie Joffre. — Gen. Ljubom. M. Marić: Pohled na letectvo ve strategii, na strategii letectva a jeho organizaci. — Plk. Vojm. Maksimović: Operace na Marně v r. 1914 — úřední německý závěr. Z němčiny (Weltkrieg, 1926) přeložil a poznámkami opatřil... — Dr. Ferdo Šišić: Ideje biskupa Strossmajera. — Gen. Miloš M. Mihajlović: Zákopové dělostřelectvo v našich válkách 1912–13 a 1914–15. — Pplk. Kija T. Panić: Armáda a všeobecné vzdělání naší školní mládeže. — Plk. Mil. G. Obradović: Problém ochrany před otravou — masky dřívější, nynější a budoucí. Bs.

c) Revues belgické.

Bulletin belge.

Červenec—prosinec, roč. 1927.

Operace belgické armády za války 1914-18.

Bitva na Iseře.

30. říjen 1914. Prudké útoky ve směru Nieuport a Dixmude. Ústup belgických vojsk na Iseru s úmyslem stůj co stůj držeti přechody přes ní do příchodu hlášených francouzských a anglických posil. Jižně od Dixmude ústup francouzsko-belgického a anglického jezdecktva.

21. říjen. Německé úsilí, hlavně mezi Saint-Georges a Dixmude, Marné pokusy překročit Iseru. Silné dělostřelecké boje. Belgičané zavodňují menší prostor východně od Nieuportu. Četné útoky Němců po prudké dělové palbě na Dixmude odrazeny. Jižně od Dixmude menší ústup jezdecktva spojenců. Útok Angličanů ve směru na Thourout má jen malý úspěch. Zálohy belgické armády z větší části vyčerpány; úmysl usměrniti posilovou francouzskou divisi (42. p. div.) do ohroženého prostoru (Saint-Georges—Dixmude) zmařen prohlášením velitele divise.

že podle rozkazu může být zasazen jen ve směru Nieuport.

Ten den se tvoří „Détachement d'Armée de Belgique“ pod velením generála d'Urbala, jižně od armády belgické; zajímavé je, že 42. p. div. jest její částí přes to, že je téměř na severním křídle belgické armády.

22. říjen. Němcům se podařilo překvapením přejít v zátočině u Tervaeete na západní břeh Isery. Jejich útoky na Dixmude odrazeny. Jižně od Dixmude útočné pokusy obou stran bez valného úspěchu. Po úmluvě s velením belgické armády dává generál d'Urbal rozkazy pro ofensivu 23/X ve směrech: Ipres—Roulers (francouzská 1 pěší a 1 jezdecká divise), Dixmude—Thourout (pravé křídlo belg. armády a námořnická střelecká brigáda),—Nieuport—Christelles (42. fr. p. div. a levé křídlo belg. armády).

Jeden anglický sbor měl útočit na les Houthulst.

23. říjen. Akce 42. p. div. u Nieuport a akce Ipres—Roulers měla jen slabý úspěch, útok Dixmude—Thourout se neprováděl pro zpoždění 9. francouzského sboru. Angličané neútočili z nedorozumění. V zátočině u Tervaeete Belgicáné, zesílení 18 kanony, slabě ustoupili; most u Tervaeete vzat Němci. — Místní útoky Němců během dne a prudké útoky v noci na Dixmude, jehož obrana byla zesílena dělostřelctvem (4 baterie) generála d'Urbala, odrazeny. V prostoru Knocke vystřídávají ter. franc. divise belgické jednotky. Únava vojsk obou protivníků se počítuje.

Generál d'Urbal nařizuje, aby se 1 brigáda 42. p. div. přesunula do prostoru Pervyse a zahrnala ve spojení s částmi belgické armády Němce na východní břeh Isery v zátočině u Tervaeete.

24. říjen. Tato akce neměla úspěchu, poněvadž vyčerpaná belgická vojska byla donucena opustit mezi Nieuport a Dixmude Iseru a zastavila se na Groote Beverdyk (východně od železnice) přes všechny pokusy dobytí zpět Isery. Dixmude — přes nebezpečí obchvatu — se brání. Jižně odtud francouzský postup ve směru Roulers má menší úspěchy; Angličané odrazili útoky Němců. Belgické velení žádá, aby vzhledem na situaci armády bylo upuštěno od útočných úmyslů. Generál d'Urbal nařizuje, aby 42. p. div. podporovala valnou svou částí ohrožený střed belgické armády a odeslala 1 prapor jako posilu admirálu Ronarc'kovi, veliteli Dixmude; nařizuje protiútoky, aby byla znovu získána Isera.

25. říjen. Celkem klidný mimo dělovou palbu; Němci neútočí. 5. belg. divise se pokouší s malým úspěchem

o protiútok sev. od Dixmude, aby ulehčila jeho obraně, jež byla zesílena dvěma senegalskými prapory. Francouzský útok ve směru Roulers dosáhl menších úspěchů; taktéž Angličané mají malý úspěch. Telegramy francouzského velení oznamují příchod posil (31. p. div., 16 jezd. pluků); ztráty belgické armády jsou těžké, zásobování střelivem se stává obtížným. Toho dne bylo rozhodnuto ulehčiti obranu unaveným vojskům zavodněním „mořské nížiny“ (10—25 km široký prostor od Calais pod Dolní Escaut) podle nařízení generála Focha. Avšak na notu belgického velení bylo zavodnění omezeno na prostor vých. od železnice Nieuport-Dixmude, poněvadž by se jinak ztížil pobyt i zásobování belgické armády.

Červenec—srpen 1927.

Major Jobe: Le Principe de la Bataille.

Autor pokračuje (viz předešlá čísla) ve své studii srovnáváním pojetí manévru velkých bitev 1918 na západní frontě obou protivníků: Focha a Ludendorffa, v níž dává vyniknouti vzájemným vztahům prostředků k úkolu, danému zvoleným směrem, cílem a šířkou fronty — a výsledků jednotlivých akcí.

Proti jiným posudkům, které podle autora celkem vyznívají v to: že Ludendorff dovedl organisovati bitvy, velké svou brutalitou, jimiž hledal průlom fronty, jejíž křídla nejsou přístupná, kdežto Fochovy akce se vyznačují manévrem, domnívá se pisatel, že Ludendorff pojímal opotřebování nepřitele v jednom manévru, jenž v sobě zahrnoval: průlom, vniknutí silou do nepřátelského týlu, kde by ničil postupně zálohy nepřitele, který překvapen rychlostí útoku by je přiváděl po částech; konečně strategické využití úspěchu.

Nevidí příčinu neúspěchu Ludendorffova v tom, že nemohl provést obchvatný manévř proti křídlu — tak drahý německé doktríně — nýbrž v tom, že volil špatně cíl průlomu a špatně rozdělil síly; neměl jich dostatek pro dokončení svého manévru.

Fochova metoda tomuto závěru odporuje jen zdánlivě; postupnými akcemi, časově od sebe ne příliš vzdálenými opotřebovával zálohy nepřitele dříve, než myslil na konečný obchvatný manévř do Lotrinska. K tomu však byl donucen okolnostmi a hlavně postupným a omezeným zvyšováním počtů pravidelným přílivem Američanů.

V ofensivě 21. března 1918 Ludendorffova myšlenka byla: prorazit severně od Amiensu. To znamenalo vésti hlavní úsílí severně od Sommy a tam také umístiti silné všeobecné zálohy.

A jeho sestava? 3 armády, každá o 23 divisích a jen 6 divisi všeobecné zálohy, což znamená:

stejně úsilí všude,
žádná myšlenka manévru,
nedostatek přípravy a řízení hlavních útočné síly ve zvoleném směru.

Mimoto pro úkol, který si stanovil: rozvrátit anglo-francouzskou frontu prudkou ofensivou dříve, než budou moci účinně zasáhnouti americké síly, má málo prostředků. V Rusku, které měl přenechat diplomátům, nechal 35 divisi; mimo to mohl co nejvíce sil vzít z italské a macedonské fronty, které mohl přenechat ostatním spojencům.

U Foche naopak vidíme od počátku až do konce řídit bitvu a neustále tvořit silné zálohy, jimiž účinně zasahuje; nejprve k zastavení Ludendorffovy ofensivy a později, když má dostatečné prostředky, k převzetí iniciativy operací.

Major Jobe končí svou studii závěrem:

Dřívější armády, málo početné, mající přístupná křídla, umožňovaly obchvaty jednoho neb obou křídel za účelem ohrožení komunikační tepny protivníka.

U Slavkova, aby dosáhl téhož účelu, Napoleon využívá slabiny středu armády.

Světová válka přináší nový prvek: opevněnou, souvislou frontu s nepřístupnými křídly; aby mohl být ohrožen těl nepřítel, je třeba průlomu, který možno rozdělit na tři fáze:

dotyk s nepřítelem na celé frontě, průlom sám, obchvat.

Během světové války se tato operace žádnému vojevůdci nepodařila, zrovna tak, jako na počátku se nepodařil Němcům obchvat sev. křídla francouzské armády. (Schlieffenova dobrá myšlenka špatně provedena.)

Příčiny:

rozptýlení sil, zaviněné nedostatkem jednoty velení,
nedostatky válečného plánu, soustředění nebo rozdělení sil,
špatný výběr pásma hlavního úsilí.

Červenec—srpen 1927.

Štkpt. gšt. Mattague: Contribution à l'étude du problème du soutien immédiat et efficace de l'avant-garde par l'artillerie du gros au moyen de tirs observés.

Autor doplňuje studii o podpoře předvojí dělostřelectvem hlavního voje za přibližování, která byla uveřejněna v jednom z předešlých čísel, studií o pozorování střelby dělostřeleckých jednotek v palebném postavení a poji-

tek během postupu, jež je v zásadě řešením problému, daného dvěma protichůdnými prvky:

obtížemi organizace spojení,
nutností rychlého postupu v pohybné válce.

Článek obsahuje mnoho praktických pokynů k řízení a provádění pozorování i spojovací služby během postupu a jedno cvičení v terénu, kde aplikuje zásady v článku uvedené.

Svou studii uzavírá těmito myšlenkami:

dělostřelectvo podporuje rychle a účinně postup předvoje jen pozorovací palbou, k čemuž je třeba mít dostatek dobře organizované spojovací služby a zajištění nepřetržitého pozorování během postupu;

největší obtíže nutno hledati v nedostatku znalosti ovládání četných prostředků, jimiž velitel má možnost řídit vojska a z nichž nutno si učiniti mocné pomocníky.

Červenec a říjen 1927.

Škpt. gšt. Bérétzé Colet: Doctrines d'emploi de l'artillerie. (Pokračování.)

Autor uzavírá svou studii o rozdělení dělostřelectva za útoku v pohybné válce (viz sešit B. B. S. M. z května 1927) úvahami o výhodách a nevýhodách centralisace a decentralisace dělostřelectva, a přichází k názoru, že decentralisace (užívaná Němci a Angličany) je možná za těchto podmínek:

1. znají-li velitelé pěších pluků taktické a technické použití dělostřelectva;

2. je-li divisi dělostřelectvo dosti silné, aby mohla být utvořena dosti silná skupina pro všeobecnou činnost;

3. má-li velitel divise možnost ihned, když to situace vyžaduje, převzít řízení celého dělostřelectva;

4. je-li dělostřelectvo dané přehotově k dispozici zařízeno na mechanický tah.

V další části své studie uvažuje o dělostřelecké přípravě útoku, kterou Němci ve svých předpisech předvídají pro každý útok; jiné armády nejsou tak kategorické a uvažují o možnosti útoku i bez přípravy.

Srpen 1927.

Kpt. gšt. Daubechies: A propos du groupe de combat.

Pisatel studuje, zda pěší družstvo složené ze střeleckého a úderného roje je schopno provést manévry, t. j. kombinovati pohyb a palbu vzhledem:

k palebným prostředkům, jimiž je opatřeno,

k prostoru, který může obsaditi a v němž se může pohybovati.

Poněvadž manévry vyžaduje:

nejprve — jsme-li dále od nepřítele — manévru palbou, t. j. postupného přemísťování palebných prostředků (automatických zbraní), početnějších než má nepřítel, aby mohly nad ním nabýti převahu palby a dosíci její nepřetržitosti,

pak, jsme-li na ztečnou vzdálenost, zesílení palby automatických zbraní účinnou a dobře řízenou palbou puškových granátů,

konečně vlastní manévry skupin vy-zbrojených bodákem a granáty, využí-vajících terénu, aby provedly zteč,

nemůže to býti družstvo, nýbrž četa, která jej může provést, poněvadž má také dostatečný prostor.

Tato četa však má býti složena ze stejnorodých skupin:

automatických zbraní (navrhuje 4 skupiny po 1 autom. zbraní), aby se

mohly utýtořit 2 palebné sledy (postup-né přemísťování);

úderníků, kterým bude svěřeno pro-vedení manévru v užším smyslu slova; puškových granátníků.

Důvody: lepší a snazší disponování, přizpůsobené potřebám různých fází boje;

získání větší soudržnosti a lepšího výcviku jednotky během krátké slu-žební doby.

Poněvadž četa

jest nejmenší jednotka, která jest schopna manévru, t. j. kombinace pal-by a pohybu;

jest vedena důstojníkem, jehož je třeba k řízení manévru a hlavně v úto-ku, a který obvykle — jak válka do-kázala — svou inteligencí si získává důvěru a jest útočištěm každého člena čety v kritických okamžicích, pokládá četu za základní prvek činnosti pě-choťy. F.

d) *Revues italské.*

Rivista militare Italiana.

Čís. 1 (leden), 1927.

Předmluva maršála Badoglia o vzniku a úkolech této nové revue, vzniklé spojením dříve vydávaných *Cooperazione delle armi* a *Alere* flama-m, za účelem soustředění a usměr-nění práce vojenských odborníků na poli kulturní přípravy.

Brig. gen. V. Bobbio: Vývoj fran-couzské vojenské myšlenky a koncepce strategických plánů od 1870 do 1914.

Převaha defenzivní koncepce do r. 1875 a její odraz ve válečném plánu I. — Další vývoj do r. 1884 a pronikání myšlenky ofenzivní, zvláště na poli taktickém; z toho plynoucí změny dok-tríny a válečných plánů. — Podmíneč-né rozšíření ofenzivní koncepce do strategie v letech 1884—1898. — Myšlen-kové rozpory mezi stoupenci umění napoleonského a tak zvanými evolu-cionisty až do r. 1911. — Vítězství ofen-sivního dogmatu v posledních třech předválečných letech.

Div. gen. P. Ago: Střelná bit-va. — Rozbor bitvy u Ethe 22. 8. 1914.

Plk. děl. G. C. Nasi: Válka v Li-by: — Úvaha o základních princi-pech strategických, taktických a vojen-sko-politických, na nichž byly založeny operace v Tripolsku v 1922—1924: země — nepřítel — politika — strategie — taktika — mobilní skupina — letectvo — útočné vozy a speciální automobily pro taktické použití — vojenská orga-nisace území.

Kpt. bersaglierů G. A. Nurra: Přez-vědy na dálku v terénu rov-ném a pahorkatém. — Pozemní a

letecká zbraň v přezvědech. — Velká pozemní přezvědná jednotka. — Pro-vedení přezvědy na dálku. — Závěr: Přezvědy na dálku budou v budoucnu svěřeny společně pracujícím pozemním a leteckým jednotkám. Divise, normál-ně největší pozemní jednotka mající za úkol přezvědy na dálku, použije svých prostředků zvířecích a mecha-nických k pohybu a manévru, bude jednat stejně jako divise v linii, avšak sevrnějším rytmem. — Jezdecku při-padne především úkol boje pěšky, ve-dle boje koňmo; tím však se nesmí z něho státi pěchota na koních, musí podržeti své tradiční vlastnosti a výcvik v boji pěšky musí směřovati k zvýšení jeho průbojné a odolné schopnosti. — K úspěchu je potřebí pečlivé přípravy prostředků v soula-du s metodou použití; hlavně tedy mo-rální a materiální přípravy velitelství, kádrů a mužstva v každé zbraní zvláště a v těsné spolupráci různých zbraní. — Z toho plyne nutnost vel-kých praktických cvičení s kádry a vojsky, a to v jednotlivých zbraních, společná cvičení pozemních zbraní v rámci divise a cvičení těchto divisí s letectvem tak, aby seznámím vlast-ních možností mohla býti vytvořena forma a rozsah spolupráce pro různé případy, organická metoda jednotná doktrína a ukázněná souběžnost jed-notlivých úsilí k společnému cíli.

Politicko-vojenské uda-losti v Tripolsku v roce 1924: Dobytí Sinauen a Gadames.

Čís. 2.

Brig. gen. V. Bobbio: Vývoj fran-couzské vojenské myšlenky

a koncepcie strategických plánů od 1870 do 1914. — (Pokračování a dokončení.)

Brig. gen. Foschini: Podnik v Dardanélách: — Úžina a turecká opatření k doplnění obrany. — Důvody, jež vedly k podniku. — Dohodové operační plány. — Pokus anglo-francouzské eskadry. — Vyrožení expedičního sboru na jižní části poloostrova Gallipoli a následující operace. — Anglické operace k náhorní planině Sari Bair. — Upuštění od podniku a vyklizení poloostrova.

Brig. gen. E. Maltese: Mechanický tah a válka: — Technický problém: motor, přilnutí stroje k půdě, spotřební hmoty, silnice. — Vojenský problém: doprava mužstva a děl, stroje pro blízký boj, doprava válečných potřeb, zásobování.

Pplk. děl. C. Barbasetti: Praktické problémy spolupráce pěchoty a dělostřelectva: Problémy přípravy spolupráce. — Vzájemná znalost obou zbraní. — Jednotnost podřízení. — Dohody velitelů pěchoty a dělostřelectva. — Spojení, hlídky.

Vojenské operace v Cirenaice 1925: Politicko-vojenská situace v květnu 1924. — Operace v únoru roku 1925.

Čís. 3.

Div. gen. P. Biancardi: Francouzský krycí systém na německých hranicích na počátku světové války a strategický nástup vojska: Instrukce pro krycí vojska. — Armée des Alpes. — Nástup a krycí operace: v Alsasku, ve Vogesách, v úseku dolní Meurthe, v úsecích jižní a severní Woëvre, na belgických hranicích.

Brig. gen. A. Bollati: Organizace a logistika*) našich zámořských expedic. Zámořské expedice v letech 1895—1919. — Kriteria organizace a provedení zámořské expedice: organizace expedičního sboru, zřízení a organizace hlavní operační základny, pravidla dobrého fungování hlavní základny a zásobování po odjezdu expedičního sboru, zřízení a fungování podružné zámořské základny.

Plk. gšt. C. Trezzani: Použití velkých jednotek ve vojsku německém a rakouském podle oficiálních publikací.

Pplk. žen. inž. A. Stabarin: Zdroje energie. Naléhavý problém energie. — Černé uhlí. — Uhlí všech barev: řeky, mořský příliv, petrolej a surogáty, přírodní plyny, vítr,

*) t. j. fungování služeb.

slunce. — Několik úvah všeobecného a vojenského rázu.

Čís. 4.

Brig. gen. F. Belloti: Operace Sordetova jezdeckého sboru v 1914.

Plk. pěch. U. Sprega: Příprava taktických cvičení v rámci menších pěších jednotek.

I. Přípravné analytické studium: Přízpůsobení didaktickým účelům. — Volba didaktických účelů. — Vztah mezi cvičeními s kádry a cvičeními s vojsky. — Cvičení o jedné straně a soupeřské. — Volba terénního pásma. — Početní poměr mezi stranami. — Příprava válečného vzhledu. — Údaje taktických problémů. — Fiktivní znázornění sil a válečných počtů. — Rozhodčí při cvičeních malých jednotek.

Pplk. let. A. Calderata: Letectvo v severní Africe: Zvláštní podmínky pro použití letectva v Libyi. — Letiště a služby. — Létací materiál. — Personál. — Hlavní způsoby použití. — Zdravotnické letectvo.

Kpt. děl. dr. A. Tosti: Válka a literatura.

Vojenské operace v Cirenaice 1925: Operace v dubnu. — Vojensko-politická situace v květnu.

Čís. 5.

Brigádní den. A. Bollati: Úvahy německých vojenských krátků o plánu Schlieffenově a jeho provedení.

Kpt. alpinů E. Fadella: O doktrínách a priori: Doktrína a priori a doktrína okolností. — Charakteristiky napoleonského výkonu velení: přízpůsobení koncepce a priori neustálým a neodvratným změnám okolností. — Válečné koncepce a doktríny na konci XIX. století: příprava a vedení počátečních operací světové války. — Srovnání a závěr.

Fregatní kpt. A. Ginocchetti: Vložení brigády generála Sero v zátoce Alhucemas v září roku 1925.

Pplk. pěch. U. Sprega: Příprava taktických cvičení v rámci menších pěších jednotek.

II. Sestavení námětu: Předpoklad. — Zvláštní námět pro strany: počáteční operační rozkaz — nařízení.

III. Přípravy. — Odevzdání námětu. — Metoda průběhu. — Zahajovací přednáška ředitele. — Příloha: taktické náměty pro prapor a pluk.

Čís. 6.

Decentralisace a koncentrace divisního dělostřelectva. Rozbor článku plk. Pagezyho „L'emploi du canon de 75 comme ca-

non d'accompagnement" v Revue mil. française.

Brig. gen. A. Bollati: Úvahy německých vojenských kritiků o plánu Schlieffenově a jeho provedení.

Plk. gšt. G. Reisoli: Neznámá budoucí války a vojenská příprava: Předválečná koncepce války. — Pohyb jako nepotlačitelná snaha posílení války. — Předvídaní a předpoklady. — Problém ve spojitosti s rázem vojenské organizace. V této kapitole vyvozuje autor, že v budoucnosti rozhodnými budou období pohybné války, jak potvrdila válka minulá.

Plk. let. dr. P. Pinna: Letecké přezvědy ve službě jednotek vojska: Možnosti a charakteristiky leteckých přezvědy. — Vzdálené letecké přezvědy. — Blízké letecké přezvědy. — Taktické letecké přezvědy: dozor na bojiště, služba dělostřelectva a služba spojovací.

Čís. 7.

Plk. děl. J. Caracciolo: Krise intelektuality?

Div. gen. E. Barbarich: Válka v Alpách: Operace na horní Stube v 1793—94.

Plk. bersaglierů E. Bastico — Rychlé jednotky ve válce ve volném terénu: Nihil novi sub sole. — Složení rychlých jednotek: jezdecko, cyklisté, dělostřelectvo, pěchota na autech, útočné vozy a pancéřové automobily, ženijní vojsko, letectvo, služby.

Plk. M. Zanotti: Taktické akce v lesích: Všeobecně o velkých lesích. — Taktická funkce lesů podle předválečných předpisů — historické příklady. — Akce v lesích v minulé válce. — Akce v lesích podle předpisů poválečných. — Několik myšlenek o použití velkých jednotek v lesích. — Použití dělostřelectva ve velkých lesích. — Provedení útoku ve velkých lesích.

Čís. 8.

Plk. pěch. A. Gandin: — Hranice na Jurských Alpách. — Všeobecný ráz. — Minulost: vzhled fyzický a obyvatelstvo. — Přítomnost: vzhled fyzický a obyvatelstvo. — Závěr: Severní úsek hranic na Jurských Alpách má pasivní střed a dvě manévrovací křídla: silniční a železniční průchody u Radece, Tolmina a Idrice; v jižním úseku jsou velmi důležité průchody u Postojné a Rjeki. Avšak průchod těmito branami jest jen zdánlivě snadný, neboť je známo, jakou překážkou jsou tabulární masivy pro pohyb velkých mas.

Mimo to Itálii připadla mocná bašta istrijského poloostrova, dobře spojená silnicemi a železnicemi na Divaču, Pisinu a Polu s tepnou Terst-Rjeka, a taktické operace nabývají zvláštního rázu hustým zalesněním celého pohraničního pásma. Logistická služba naráží na veliké obtíže, hlavně v jižním úseku chudém na vodu. S hlediska demografického 400.000 Slovanů neruší národní a státní kompaktnost, které časem přispěje též asimilační proces. Východní hranice jsou tedy opřeny o Karavanky na severu, o moře námi ovládané na jihu a o mocnou přírodní pevnost istrijskou a průchody lze snadno hájiti. Jde jen o plné využití výhod a vyloučení všech nevýhod a k tomu je potřebí intenzivního studia a přípravy nejen podle mapy, nýbrž neustále a metodicky na místě.

Plk. bersaglierů E. Bastico: — Rychlé jednotky ve válce ve volném terénu. (Dokonce.) Činnost rychlých jednotek. Velitel, kádry, mužstvo. — Použití rychlých jednotek. — Závěr: Příští válka, jež bude válkou celých národů, musí mít tendenci války pohybné, která je nejdokonalejší formou zápasu a nejlépe odpovídá dnešnímu rytmu pokroku a sociálního života. Nebude však možné, aby po celou dobu zachovala tento ráz, ale mohou jej zdůrazniti některé části bitevních sil — rychlé jednotky, které se výborně hodí k způsobení překvapení a naopak k čelení jeho účinkům. K provedení manévru platí všeobecné zásady pro vedení operací; jednotlivé složky využijí co nejvíce svých zásadních vlastností, ale konečného cíle nebude dosaženo provedením úkolu jednotlivého pro všechny složky, nýbrž souběžností úkolů jednotlivých zbraní k společnému účelu. Velmi obtížná činnost rychlých jednotek vyžaduje velitele vynikajícího inteligenci a charakterem, četných statečných a zdatných kádrů a mužstva dokonale připraveného a bojovného ducha. Složení rychlých jednotek bude se měnit podle jejich úkolů a proto by nebylo radno již v míru mít stále rychlé jednotky; tím však je nutnější vytrvalá, pečlivá a úplná příprava kádrů a zbraní, které by za války byly povolány vytvořiti tyto jednotky, četné spojovací prostředky a potřebné služby. Letectvo musí býti považováno za složku nezbytnou a někdy i přednostní v činnosti rychlých jednotek a je tedy nezbytné jeho stále a dokonale správné se zbraněmi a velitelskými v míru a ve válce. Výkonnost rychlé jednotky je těsně spjata s materiální možností vyplnění daných jí úkolů; snadno se opotřebuje a těžko se znovu vytvoří; proto se jich použije jen v příhodných

chvilích a jen k tomu, co mohou vykonati. Rychlost a palebná a úderná mohutnost těchto jednotek umožňují provedení velkorysých manévrů, především obchvatných, které pro zvýšenou vydatnost obranných prostředků a relativní pádnost mas bylo lze považovati téměř za nemožné.

Mjr. pěch. v zál. J. Chittaro: — Kronika, dějiny a vojenská doktrina.

Pplk. pěch. U. Sprega: — Rozhodčí přicvičeních s vojsky: Účel. — Funkce. — Organizace služby: personál a prostředky. — Pravidla a způsob fungování služby. Kv.

e) Revues polské.

Saper i inżynier wojskowy.

Ročník V, sešit 1—12. (Pokračování.)

Válečná kořist činila 85.000 zajatých, 1200 děl, 30.000.000 zl. marek v ruských penězích, velké zásoby střeliva, 200 tun mědi a co nejhlavnějšího — Němci mohli disponovati opět uvolněnými silami gen. v. Beselera v počtu asi 50.000 mužů!

Pád Modlina není důkazem pro neúčinnost uzavřených opevněných míst, neboť jeho příčinou byla na prostá desorganisace velení a demoralisace osádky! Přes to byly jeho pevnůstky tvrdým oříškem pro Němce, ačkoli nebyly dokončeny a neměly překážek flankovaných z kontreeskarp; ačkoli mezery mezi pevnostkami — místy až 5 km nebyly upraveny prostředky stálého opevnění, ačkoli výzbroj dělostřelecká a mechanická byla zastaralá a zásoby střeliva naprosto nedostatečné. Beton užívaný v Modlině vyhovoval úplně moderním požadavkům krytu.

Massalski: „Hydrotechnická organizace v ruské armádě za světové války.“ — Opět jeden zajímavý obraz ze zákulisí organizace velké armády. Autor popisuje zmilitarisování melioračního odboru ruského ministerstva zemědělství na útvary a orgány, jež se zabývaly hydrotechnickými pracemi v armádě (zaopatření vodou, kanalisace, odvodňování a zavodňování, vyměřování a jiné vodní práce). Autor podává stručný přehled plodné práce hydrotechnického oddílu v ruské armádě (hlavně vodovody a kanalisace, boj proti epidemiím ve velkých etapních střediskách, vysušení střeleckých zákopů, strategicky významná závodění v povodí řeky Lani atd.).

Plk. inž. Abramowski poukazuje na nutnost šetřiti výbušinami při nabíjení a propočítávání permanentních podkopů. Při nestejně velikých přímkách odporu uzavřené náloze z troubovitého podkopu možno nepochměr přímek odporu vyrovnati ponecháním prázdného prostoru mezi utěsněním a náloží, která odpovídá jen jakési střední přímce odporu, potřebné k zničení objektu (doloženo matematickými výpočty).

Kpt. Baranowski v článku „Organisace saperů“ navrhuje a odůvodňuje technické zdokonalení dosavadních technických rot pěších pluků na jednotky rovnocenné sapérským rotám! Plukovní sapérské svazy nechtějí být zrušeny a každé divisi nechtějí být dán jeden samostatný prapor saperů, složený z roty pionýrů (pro přechody přes vodní toky) a mostní (pro stavbu výpomocných a těžkých mostů).

Mjr. inž. Glogowski rozbírá velmi zajímavé otázky snížení počtu strážných v vojenských objektech pomocí psů, což by vyžadovalo zvláštní způsob stavby ohradných plotů! Několik náčrtů podává obraz, kde nutno psy umístiti — podle názoru autorova lépe u samého objektu, obehnaného plotem, než uvnitř dvojité ohrady táhnoucí se po vnějším obvodu zahrazeného barákového ležení!

Historie stálého opevnění v Polsku počínajíc rozpadnutím říše, od kpt. Biesiekierského, je v podstatě popis vývoje stálého opevnění od dob Vaubanových a skýtá několik dosud málo známých podrobností, zejména o ruských pevnostech.

Mjr. Spalek: „Vývoj polního opevnění za světové války.“ Autor podává velmi přehledně a výstižně v několika náčrtech rozvoj „posic“ do hloubky v doktríně francouzské a německé. Byť i tu nebyly obsaženy nové poznatky, přece z způsob studia zasluhuje povšimnutí.

Por. inž. Downarowicz: Úsporné vyřešení zesíleného nosníku Rothova-Wagnerova (sešit 7-9). Velmi zajímavá studie, která zasluhuje, aby byla podrobně studována po stránce technické našimi odborníky od železničního pluku. Autor vychází z faktu, že nosnost Rothova-Wagnerova nosníku není plně využito mezi hranicemi rozpětí jednotlivých normálních nosníků, na př. jde-li o rozpětí mezi 1—44 m (pro jednopatrový nosník) a 46—62 m (pro dvoupatrový nosník) atd. Navrhuje sestrojiti nosník pro rozpětí na př. 54 m ze střední konstrukce jednopatrové s rozpětím 42 m, zavěšené v krajních konstrukcích dvoupatrových míst

jednotného dvoupatrového nosníku. Řešení teoreticky správné — ovšem prakticky ještě nepropracované; výsledek — značná úspora materiálu.

Gen. Maryański, bývalý velitel rakouského minového kursu v Mautern, podává náčrt „vývoje podzemního boje za světové války v armádě rakousko-uherské“. Byl se i podkopový boj zrodil v prostředí bojů na ustálených frontách širokých rozměrů, která snad nebudou obrazem příští války, zasluhuje být přece studován a do jisté míry cvičen. Autor pojednává o „doktríně“ podkopového boje, o školení důstojníků a poddůstojníků, technickém pokroku a o jeho využití v podkopovém boji. Nejsou to novinky zásadního významu — přes to zasluhují povšimnutí zejména co do své taktické povahy!

Útočník. Význam podkopového boje je místního rázu; nebud' započat bez vážných důvodů, nýbrž jen tehdy, když žádná povrchová činnost nemůže vésti k úspěchu. Účel boje: dobytí nepřátelského bojového stanoviště. Jednotlivé fáze: poodsunutí východiště k útoku, když vzdálenost posice obou protivníků je příliš velká; boj proti obranným podkopům protivníkovým (byly-li nepřítelům založeny), vytvoření průlomů — jak v překážkách, tak i v posici protivníkově — jeho obsazení (hned po výbuchu podkopu). Útočník užívá podkopů nálevkovitých s pravoúhlými nálevkami (jež dávají nejhlubší hluchý prostor). Současně s podkopem, jehož výbuchem má povstati dopředu posunutá část posice útočnickovy, přivádíme k výbuchu řadu menších podkopů, jichž spojením povstává lehce spojovací zákop mezi původní a podkopem dopředu posunutou částí útočnickovy posice.

Proti obranným podkopům protivníkovým možno úspěšně bojovati jen podkopy, t. j. uchrániti své podkopy buď podkopy bočními (hlavní, vedlejší a naslouchací štolý) nebo podkopovým útokem ve 2 patrech, kde horní patro má za úkol chrániti práci v patře dolním (hlavní podkop) a lákati protivníka k výbuchu jeho podkopů!

Podkopy založené pod posicí protivníkovou nutno uvéstí současně k výbuchu, byť i postupně jich výbuchy demoralisovaly více protivníka (technicky těžko možné).

Ochrana hlavního podkopu byla prováděna vývrtovými podkopy, které se velmi osvědčily, a nahradily ražení štol vedlejších. Tyto podkopy byly raženy zvláštními vrtačkami v jakémsi úhlu z hlavního podkopu rychlostí 50 m za 35 hod. Mohly být

zvláštním způsobem rychle nabíjeny až 100 kg ekrasitu.

Obránce. Zásady známé před světovou válkou uznány za zcela správné a nebyly valně pozměněny, t. j. oddáliti podkopový boj co nejvíce od své posice a položití svou podkopovou soustavu co nehlouběji. Ze „zápraží“ raženy štolý hlavní, spojené štolami příčnými a opatřené štolami nebo studněmi naslouchacími. Také zde čerpán největší prospěch z užití vývrtových podkopů. Obránce smí k ničení nepřátelských podkopů užívatí toliko podkopů hluchých, t. j. bez účinku nálevkovitého.

Pomocná zařízení v podkopové soustavě. Normovány byly: skladiště výbušin (pro náhlou potřebu aktivovati podkop) — komora 2—3 m světlosti s výklenkem pro rozněcovadla; úkryty pro nářadí — počet podle potřeby, úkryty pro zdravotnické hlídky minérské (přístup čerstvého vzduchu, prostorné a dostatečně odolné), úkryty oddechové pro směny minérů, úkryty důstojníka konajícího službu, úkryty naslouchací (opatřené zvláštními naslouchacími přístroji vz. Brennerova), úkryt pro velitele podkopových prací (telefonické spojení s důstojníky konajícími službu, s důstojníkem řídícím naslouchání, s velitelem pozemních sil, kde jsou podkopové práce prováděny), výhybky v štolách, orientační tabulky udávající šipkou směry, vyznačené v situačních plánech.

V každé podkopové soustavě byla vypracována podrobná poplachová nařízení (elektrické zvony), kdyby byla prolomena štola do podkopové soustavy protivníkovy, nebo když lze souditi, že v každém okamžiku může nastati výbuch jeho podkopu.

Bojové plyny, které vnikly do podkopů, nutno neutralisovati chemicky (protiplyny), protože ventilace neposkytla uspokojivých výsledků (v rakouské armádě byly známy „protiplyny“ proti všem známým bojovým plynům). Podzemní útok plynový nutno jednak neutralisovati, jednak otvor, kterým nepřítel plyn vpouští, výbuchem 2—3 kg ekrasitu ucpati.

Autor popisuje podrobně chod služby v podkopové soustavě, chování sapérů při nárazu na protivníkovou štolu (užití revolveru a zápalných petard), směnu pracovníků (maximum 3 hodiny práce, pak 6 hodin odpočinek; po třech pracovních údobích musí nastoupiti 12 hodin oddech na čerstvém vzduchu; ke konci oddechu může býti mužstva užito k lehké práci stoje). Nemoci nejčastěji u mužstva se vyskytující: revmatismus, omrznutí údů, ne-

moci ledvin a srdce, velká nervosa — souhrn nazván „podkopová nemoc“. Členo jim odsunem mužstva po 3 nedělní práci na 1 týden odpočinku v místě, kde by mělo úplný klid (i před dělovou palbou).

Skalnatá půda nechrání před podkopovým bojem, který ovšem postupuje pomalejším tempem než v normální zemině.

Výcvik mužstva byl specialisován na kursy minérů, nasluchačů, obsluhy vrtaček, zdravotnického podkopového personálu, autogenního sváření.

Důstojníci cvičeni v teorii a v taktice podkopového boje i polního opevnění; v ničení mostů, v podkopovém vyměťování a v praktickém naslouchání, minování, vrtání do kamene, jakož i v záchranné službě podkopů.

Článek jest ukončen povšechným popisem strojů užívaných v podkopovém boji, jako strojů naslouchacích, ventilačních, pro ochranu proti plynu, pro vrtání do kamene (kanály a vývrtky), pro rozpojování kamene, atd.

Přes svou obsažnost zdá se, že by otázka ventilace a taktického užití podkopů při podkopovém boji v horách (umístění kulometů), jakož i odsun materiálu vůbec, zasluhovaly bedlivějšího popisu a rozboru (pozn. recensentova).

Kpt. Bużkiewicz „Speciální výcvik obsluhy světlometů“. Autor si stěžuje, že se v oddílech světlometů mužstvo cvičí příliš jednostranně. Převládá příliš široko založený výcvik technický nad výcvikem taktickým. Článek obsahuje promyšlený a dosti podrobný návrh, jak cvičiti vojáka (v obdobích: základní výcvik vojenský, zdokonalení základního výcviku, výcvik speciální technický (4 měsíce), bojový, t. j. taktický výcvik — 4 měsíce, součinnost s ostatními zbraněmi).

Por. Romanow „Vojenská geologie“ (z ruského — Dostavalov). Vojenská geologie se stala potřebnou všem armádám válčícím ve světové válce na rozsáhlých frontách; tak na př. Němci zaměstnávali r. 1917 na západní frontě přes 200 geologů-důstojníků zařazených u telegrafických oddílů velitelství a štábů; obdobné organizace měla Francie, Anglie, Amerika a j. Úlohy vojenských geologů by byly asi tyto:

1. pečovati o hygienu vojska zjišťováním vrstev zemních propouštějících vodu (odvodňování bojových stanovišť, zakládání stolových úkrytů a podzemních komunikací co do směru a hlavně hloubky pod povrchem a ve svahu);

2. účastniti se při sestavování plánu podkopového boje (vrstvy zemní soudržné, vodonosné atd., jichž poloha má vliv na směr i hloubku podkopů, množství výbušin a pod.);

3. zásobování vojska vodou (stavba studní);

4. vyhledávati a zužitkovati lomy na materiál potřebný k udržování komunikací, k sestrojení betonu, k stavbě budov; pátrati po dolech na uhlí, rudu a jiné minerálie, dosud snad neobjevených anebo nevyužitých;

5. zkoumati vodivost půdy pro elektrické proudy (zachycování telefonických hovorů, telegrafie zemí, drátěné překážky elektrické);

6. posuzovati z geologického složení terénu, obsazeného protivníkem, hloubku jeho těžkých úkrytů, možnosti podkopového boje, hloubku a původ všech viditelných a nezastřených zemních výkopů atd.

Výsledky celé této činnosti byly zachyceny ve zvláštních vojenských geologických mapách, které prokázaly vojsku velmi platné a prospěšné služby.

Mjr. Spalek: „Obrana pevnosti Osoviec“. Autor srovnává obranu a význam malé opevněné místo Osoviec na východě s významem pevnosti Verdun na západě. Malá pevnost Osoviec, s nedokončenými pevnůstkami a početně slabou osádkou (největší ráže děla byla 15 cm) hájila se přes 6½ měsíce proti silné převaze a proti dělostřelectvu ráže 42 cm až do své evakuace ze strategických důvodů; podává nám pěkný obraz hodnoty stáleho opevnění, protože v své obraně byla odkázána sama na sebe.

Osoviec bylo malé opevněné místo, založené na jihovýchodním břehu močálovitého řečiště (3–4 km) řeky Biebrze (20–50 m) s úkolem uzavřít jediný přechod přes tento močálovitý terén ve směru z Východního Pruska na Bialystok (železnice a silnice). Skládalo se

a) ze 2 pevnůstek (1 až 3) na levém (jihových. břehu) Biebrzy, spojených průběžnými zákopy pro pěchotu;

b) z 1 pevnůstky (2) na pravém (severozápadním břehu) Biebrzy, enfilujícím řečiště předpolí pevnůstek 1 a 3, otočené vodním příkopem 30 m širokým a širokými močály. Tato pevnůstka byla dopředu posunuta asi o 2 km před frontu pevnůstek 1 a 3.

c) z 1 pevnůstky na levém břehu (4), jež byla pokračováním souvislého obranného pásma pevnůstek 1 a 3;

d) z projektované pevnůstky 5 na severozápadě od pevnůstek 1–3 (prodloužení obranné linie pevn. 1 a 3), která byla nahrazena polním opevněním.

Pevnůstky pocházely z let 1880–1890, po válce rusko-japonské byly zesíleny

betonem místy až 2.70 tlustým; největší závadou byl nedostatek úkrytů (jen pro 50% osádky). Opevněné místo bylo přístupno jen z jihu vlastně z jihovýchodu; hodnota močálů byla velmi proměnlivá a zmizela téměř úplně v zimě a za suchého léta. Celkové rozměry opevněného místa nebyly větší než 4 km fronty 3 km hluboké; dělostřelectvo soustředěno v okolí pevnůstky 1.

Dopředu posunuté posíce byly vybudovány i obsazeny dvě, a to vesměs před močalovitým předpolím opevněného místa. První ve vzdálenosti 8 až 9 km od obranné linie pevnůstek 1—3, t. j. mimo možnost podpory dělostřelectvem opevněného místa (šířka 12 km), druhá na 4 km s lepší možností podpory boje dělostřelectvem. Nevýhoda všech těchto posic bylo špatné a nedostatečné spojení s týlem (úzký pruh schůdného terénu max. 1.5 km široký). Posíce byly rozděleny na 2 části příčným kanálem Rudski; proti obchvatu chránily je močály na obou křídlech; byly vybudovány jen velmi nedokonalé běžnou úpravou terénu a nesouvislými překážkami.

Strategickým úkolem opevněného místa Osoviec bylo tvořit jádro obrany asi 50 km prostoru mezi X. a XII. ruskou armádou a krýt tak týl hlavním operujícím na západ od linie Bialystok—Brest Litevskij. Jakmile ruské armády přešly tuto linii ve směru východním, byla úloha pevnosti Osoviec skončena a nařízena její evakuace. Není tedy divu, že se německé hlavní velitelství (viz paměti gen. Ludendorffa) snažilo všemi prostředky zmocnit se této malé pevnosti čelními i obchvatnými útoky.

Průběh boje o Osoviec. Za pronásledování X. ruské armády podniká osádka opevněného místa výpad, aby zlákala nepřítele a usnadnila vlastním silám ústup. Generál Omeljanowicz (4 prapory, několik domobranckých rot, 8 sotní kozáků, 1 baterie — později ještě jeden pěší pluk a 2 baterie) splní svůj úkol; je však nucen ustoupiti pod hrozícím obchvatem do první dopředu posunuté posíce. Osádka pevnosti se skládá z pěšího pluku, z 2 saperských čet a z 6 rot pohraniční stráže.

2. února vstupují Němci v dotyk s touto posicí; 4. února byly ruské

silny zesíleny 3 prapory pěchoty, takže činily asi 8000 mužů, 24 polních děl, 600 jezdců na frontě asi 12 km.

5.—7. února připravují Němci silnou dělovou palbou svůj útok; ruské dělostřelectvo pevností nemůže působiti pro velikou vzdálenost.

8. února útok Němců bez zvláštního výsledku; přes to rozhodnuto se strany ruské ustoupiti na druhou posíci. Ústup proveden v noci tak, že jej Němci nezpozorovali.

9.—10. února pokračují Němci v útoku — bez výsledku; upravují konečně svůj terén ve vzdálenosti 1—2 km od ruských zákopů druhé posíce.

11.—13. února umístění obléhacího dělostřelectva (68 děl ráže 15 cm až 42 cm).

14.—16. února bombardování opevněného místa asi 120.000 těžkými dělovými střelami. Účinek střel v močalovitém terénu nebyl valný, morální stav osádky byl tak zmařený, že velitel opevněného místa odmítá pomoc polních armád.

Od 17. února počínajíc Němci stále bombardují pevnost, avšak s postupně menší intenzitou — nepokouší se o útok, nejisti úspěchem, až konečně v polovině března, kdy močály rozmrzly, boje ustávají a těžké dělostřelectvo vyjma ráže 15 cm a 20 cm odsunuto z podpolí pevnosti. Fronta se ustálila, oba protivníci zdokonalují své posíce (v létě 1917 byla dlouhá 13 km).

Při ústupu ruských armád v létě 1915 obnovují Němci útoky na Osoviec. a to vlnovým plynovým útokem. 13. července uvádějí Němci do palběného postavení asi 30 plynových baterií ve vzdálenosti asi 500—1000 m od ruských zákopů; 24. července plyn vypuštěn — účinek byl strašný, protože Rusové neměli ještě plynových masek. Za 5—10 m dosáhly plyny ruských zákopů (obsazených asi 1500 muži) a brzy i pevnosti. Téměř polovina veškerého mužstva byla na místě mrtva, druhá utíkala, žijící jsou pužena do pevnosti a napivši se otrávené vody také zahynula. Němci se zmocnili bez boje druhé posíce. Útoky na druhou posíci ruskou však odrazeny dělovou palbou a protí-
útoky. (Pokrač.) Mjr. gšt. Polívka.

f) Revues švýcarské.

Allgemeine Schweizerische Militärzeitung.

Ročník 73. Čís. 10.

„Die Ausbildung der Gebirgstruppen.“

Překlad francouzského originálu, uveřejněného v časopise „Revue Militaire Suisse“.

Výcvik horských formací ve švýc. armádě je podle vývodů autorových značně zanedbáván, horská pěchota koná obligátní cvičení společně s ostat-

ni pěchotou. Vojská správa odůvodňuje tento postup tím, že většina branců je původem z horských krajín a že je tedy od mládež zvyklá neschůdnému terénu. Autor bohatými doklady dokumentuje opak tohoto nazírání a dožaduje se zjednání nápravy.

Mjr. H. Frick: „Vorpostendienst nach der neuen Vorschrift über Felddienst.“

Srovnávací studie mezi nově vydaným služebním předpisem „Felddienst 27“ a dřívějším „F. O. 14“ v kapitole předních stráží.

Plk. P. Keller: „Zur Ausrüstung der Führer.“

V polemice, vzniklé návrhem kpt. Brunnera na odstranění karabin u vodičů soumarů, připojuje se pisatel k tomuto požadavku, uváděje toliko dva momenty, jež opravňují ponechání karabin: Význam karabiny pro běžný řadový výcvik vojína a rozmnožení počtu střelců pro obranu státu v čas války. Naproti tomu však namítá, že krátká doba výcviku nepřipouští prohloubení střeleckého výcviku, nemá-li se tak státi na újmu bezvadného výkonu při ošetřování potahů a praktické nevýhody karabiny za bojových situací jsou tak pronikavé, že shledává jediné správným, budou-li vodiči soumarů pro účely sebeobranu vybaveni toliko malými revolvery, resp. pistolemi.

Kpt. št. Zeller: „Die Vorschläge für eine neue Landeskarte.“

Příspěvek k řešení otázky vypracování nové mapy pro účely vojenské i všeobecné. Rozborem dosavadních názorů dospívá autor k závěru, že nezbytnou nutností není snad pořízení mapy, jež by byla zároveň detailním i přehledným plánem, nýbrž že je potřeba speciální detailní mapy, jež by vyhovovala všem požadavkům vojenským i vědeckým a podle níž by teprve mohla být pořízena mapa v měřítku 1:100.000.

Navrhovaná „jednotná mapa“ v měřítku 1:50.000 je toliko kompromisem mezi oběmi možnostmi, nehodí se však při předpokládaném trvalém použití do budoucnosti za taktickou příručku a její výroba by nebyla racionální.

Ročník 73. Čís. 11.

Plk. Hauswith: Unsere Lmg-Waffe.

Krátce po zavedení lehkého kulometu ve švýcarské armádě zamýšlí vojenská správa vybavit tuto zbraň kárami a potahy, zjev to, před nímž autor již v předběžných úvahách důrazně varoval, poněvadž by se tím vy-

tvořil z lehkého kulometu aparát, organizačně podobný těžkým kulometům, a sváděl by velitele mimoděk k obdobnému použití taktickému.

Velitel čety o třech úderných skupinách a o dvou skupinách lehkých kulometů musí umět disponovat těmito palebnými prostředky tak, aby dovedl použití zejména lehkých kulometů — jichž zásobování střelivem je nadmíru obtížné a v bojové praxi na větší vzdálenosti téměř nemožné — teprve v okamžicích, kdy se nejlépe uplatní: ani při střetném boji, ani za útoku nesmí plynouti kulometným střelivem na velké vzdálenosti od nepřitele, musí se omeziti jen na jednotlivé rány nebo na zcela krátké dávky (již se zretelem na předčasné prozrazení), musí při postupu co nejintenzivněji využívat střelby vlastního dělostřelectva a těžkých kulometů, a teprve nestačí-li tyto palebné prostředky ani palba úderných skupin a hrozilo-li by vlastní akci ztroskotání, má zasaditi veškeru palebnou intenzitu lehkých kulometů a jimi zdolávati vznikající krizi.

Pplk. děl. O. Dübi: Artilleristische Fragen.

Úloha velitele dělostřeleckého oddílu bývá za bojových cvičení značně ztížena tím, že dělostřelecký útvar jest obvykle rozdělen do různých úseků po oddílech, někdy dokonce i po bateriích. Tento zjev se vyskytuje nejčastěji zvláště u malých armád, jež nemají dosti dělostřelectva a chtějí při tom pro bojová a závěrečná cvičení vybavit oba protivníky rovnocennými zbraněmi. Velitel oddílu je na rozpacích, má-li býti spíše na pozorovacím stanovišti, s něhož má řídití palbu podřízených jednotek, či má-li býti na stanovišti velitele pěchoty aby s ním byl v úzkém styku, při čemž ovšem vlastní palbu nevidí.

Pisatel varuje před touto praxí, jež snižuje kvalitu výkonu velitelů oddílů, a navrhuje, aby dělostřelecké pluky byly při bojových cvičeních větších rozměrů ponechávány jako kompaktní jednotka, jejíž velitel bude v přímém styku s velitelem pěchoty, kdežto velitelé oddílů budou se moci plně věnovati svému hlavnímu úkolu, t. j. řízení palby baterií z pozorovatelů.

Npor. Ernest Naef: Pour la maîtrise de l'air, l'essor prodigieux des flottes aériennes en Europe.

Odvolává se na odborné úsudky francouzského majora-leťce Pierre Weisse, shodující se v zásadě s názory švýcarského leťce kapitána Primantera (publikovanými v tomto časopisu v 3.

čísle ročníku 1927), apeluje pisatel na příslušné kruhy, aby ve Švýcarsku bylo vybudováno co možná nejsilnější bojové letectvo, jež je pro obranu státu nejvýznamnějším činitelem. Ač Švýcarsko nemá svou konfiguraci terénní příznivých znaků pro rozvoj na poli leteckém, velí opatrnost, aby bylo za nynějšího světového úsilí o ovládnutí vzduchu pánem vlastní situace, jež nepostrádá tohoto významného prostředku k překvapení nepřitele. Apeluje tedy hlavně na sněmovnu, aby při řešení otázek obrany vlasti nespouštělo s očí důležitost tohoto problému.

Die 2cm Maschinen-Kanone „Oerlikon“. (Zasláno.)

Švýcarské strojní závody Oerlikon zhotovily model rychlopalné zbraň zcela nového typu, již samy nazývají „2cm strojním dělem“ a jež má dočasně nahraditi doprovodné pěchotní dělo. Její hlavní použití záleží v obraně proti malým a středním tankům a v obraně proti letadlům, což je tedy značně úzký obor působnosti, uváží-li se, že silnější hnízda odporu zdolávají nestáči. Zbraň však má různé konstruktivní a manipulační zajímavosti, jež stojí za zmínku.

Úhrnná váha tohoto děla činí 150 kg; dopravováno je buď na dvoukolém ručním vozíku, na dvou soumarech anebo při rozebrání 6 až 8 muži. Konstruktivně je založeno na principu

zpětného pohybu závěru, způsobeného rozpětím plynů při nepohyblivé hlavní a dosahuje významné palné rychlosti 300 ran za minutu (konečná rychlost na vzdálenost 3000 m činí 154 m).

Hlavní dva druhy užívaného střeliva jsou:

a) pancéřové granáty — proti pevným cílům a tankům; prorážejí pancéřové plotny v síle

15 mm na vzdálenost	700 m
20 „ „ „	450 „
25 „ „ „	250 „
30 „ „ „	75 „

b) střepinový granát s citlivým zapalovačem — k střelbě na větší cíle, na př. na jednotky na pochodu a k obraně proti letadlům. Tvoří lehce viditelné dýmové obláčky, pomocí jejichž lze snadno řídití palbu. Úhrnná váha nábojů je 214—227 g.

Zmíněná firma dokončuje výrobu dalšího adaptovaného modelu, jenž by měl při poměrně nepatrně zvýšené váze neobyčejně zvýšenou průraznost (30 mm pancéř proráží na vzdálenost 500 m) a hodil by se tedy i k střelbě na těžké typy tanků.

Kpt. J. Bolliger: Zur Maßstabfrage der neuen Karte der Schweiz.

Další obsažný příspěvek k polemice vzniklé otázkou nové mapy Švýcarska k účelům vojenským. Npor. Reneš.

g) Revues německé.

Wissen und Wehr.

Ročník 1928, sešit 1.

Oberleutnant W. v. Wolff: Der Kriegssoldat und der Friedenssoldat.

Pojednává se o rozdílu v požadavcích, které se kladou na vojína ve válce a v míru, naznačuje se způsob, jak odkrývat ve vojnu vlastnosti potřebné ve válce a jak vychovávat v míru dobré válečné vojiny.

Kapitän zur See dr. h. c. Groos: Die Vorgeschichte der Dardanellenunternehmung. Studie o souvislosti mezi politikou a vedením války na zemi a na moři.

„Válka má úplně odpovídati úmyslům politiky, za to se však politika má úplně přizpůsobit válečným prostředkům.“ (Clausewitz.) Přes tuto známou zásadu vytvořila se v Německu propast mezi politikou a vedením války. Nebylo však ani uplatněno hledisko, že pozemní a námořní strategie nejsou oddělené problémy, nýbrž úzce související části všeobecné strategie. Tyto chyby se nejevily jen u Němců, ale

i u spojenců, což chce autor ukázat na předešlé dardanelské tažení, zpracované podle úředních anglických a amerických námořních dějin a podle Churchillova díla „Světová krise“.

Čteme, že původním úmyslem britské admirality byla společná operace pozemních a námořních anglických sil na belgickém pobřeží, aby Němcům byly odnаты přístavy, hodící se za základnu námořních podniků, zvláště podmořských člunů, proti průplavu La Manche. Generál French souhlasil v dohodě s gen. Joffrem s tímto plánem, žádal však o nutné posily a uvedl nepokrytě, že si nelze od této operace slibovati rozhodnutí války. Proto plán padl. V prosinci 1914 obrátilo se Rusko, ohrožené tureckou ofensivou na Kavkaze a Anglii s žádostí o pomoc, lord Kitchener pomoc přislíbil. K tomu přistoupila nutnost zajistiti vydatné zásobování Ruska materiálem, neboť v té době panovalo přesvědčení, že válka bude rozhodnuta na ruské frontě. A konečně se uplatnilo i tradiční nazírání na způsob vedení války. Anglie, opírající se o své mohutné loďstvo a bojující o nadvládu

na všech mořích, zvykla si velkorysosti operací. Jejím uvažování se přičilo, aby se soustředila jen na francouzském válčích, její zraky obepínaly celý svět. Z toho vznikla strategická myšlenka britské admirality obkličiti ústřední mocnosti dokonale i od východu a pohnouti svým vojenským vystoupením Řecko, Bulharsko a Rumunsko k spojení s Dohodou. Byli studovány možnosti operací proti Východnímu moři, proti Kotoru, proti Soluni i proti Dardanelám. Koncem ledna 1915 bylo zásadně rozhodnuto britskou vládou pro Dardanely. A nyní nastaly rozpory mezi Churchilllem, ministrem námořnictví a tedy zástupcem vlády, admirálem Fisherem, prvním námořním lordem admirality a vlastním vůdcem námořních operací a generálem Frenchem, velitelem pozemní britské armády, spory, které by jedině byl mohl s vojenského hlediska rozhodnouti lord Kitchener, jehož stanovisko v této věci však vůbec nikdy nebylo jasné a přesné. A tak se stalo, že operace, která postupně nabyla tak velikého rozsahu, nebyla vůbec předem řádně promyšlena a připravena a že tím byla předem odsouzena k záhiku. Autor končí poukazem na nutnost, že jen politická moc může rozhodovati v zásadních věcech vedení války. K pomoci politické moci musí však býti štáb odborníků, zastupujících pozemní, námořní i vzdušné síly, a proto složený z přednostů hlavních oddělení zmíněných tří velitelství.

Oberst a. D. von Mantey: Betrachtungen über die Verfolgung des französischen Heeres vom 28. August bis zur Marne.

Probírají se povšečně operace 1., 2., 3., 4. a 5. německé armády v době od 28. do 31. srpna, a to se zvláštním zřetelem na 3. německou armádu, na jejímž správném nasazení záviselo, zda Němci dobudou rozhodujícího vítězství buď proti 5. nebo proti 4. francouzské armádě. Velice výstižně se vysvětluje, jak to přišlo, že nebylo dosaženo rozhodujícího úspěchu na žádném z obou zmíněných míst, a příležitost k tomu byla pro Němce neobyčejně příznivá pro značnou mezeru mezi oběma francouzskými armádami. Článek je jasný a stručný, při tom však dosti podrobný, kde jde o hlavní věci. Udává nejen situaci, jaká skutečně byla, ale i situaci, jak byla veliteli německých armád a vrchním velitelem pojímána, uvádí jejich rozhodnutí, která odůvodňuje a ke kterým zaujímá přesně stanovisko. Posudky autora jsou logické a přesvědčující a jejich závěrem je, že velitelé jednotlivých německých armád jednali se svého stanoviska celkem správně, neboť

neměli a nemohli mítí přehled o celkové situaci a že toliko vrchní velitelství mohlo a mělo zasáhnouti rozkazy, kterými by se zřetelem na celkovou situaci a na úmysl vrchního velitele řídilo především hlavní směry postupu armád. Ukazuje, že německé vrchní velitelství v rozporu se situací a se svým původním úmyslem, samo opustilo správný směr na jihozápad a schválilo u 3. a 1. něm. armády směr na jihovýchod. (Pokračování.)

Generál Emil Ratzenhofer: Deutsches und österreichisch-ungarisches Feldeisenbahnwesen.

Rakouský autor líčí dopravní výkon německých a rakousko-uherských železnic za mobilisace a nástupu. Látka dělí na státi: mírový stav a organizace, nástupové trati a jejich výkonnost, vojenské jízdní řády, úsilí na počátku války. Srovnává se různost železniční situace v obou státech se zřetelem na jejich zcela odlišné státoprávní, vojensko-politické a hospodářské předpoklady, líčí se zvláště obtížné dopravní poměry Rakouska-Uherska a konstatuje se, že, pokud šlo o řízení, bylo v obou říších použito stejných prostředků a dosaženo stejných cílů, ač mezi nimi nebylo v této věci žádné dohody.

Vojensko - politický přehled se zabývá francouzským rozpočtem na r. 1928, jehož vojenská polovina byla proti 1927 zvýšena o 1½ miliard franků. Domnívá se, že značná část zvýšení připadá na motorizaci armády, na výzbroj pěchoty pěchotními děly a na nová opěvnění na německých hranicích. Dále jedná podrobně a zajímavě o provádění reorganizace francouzské armády, o větších evičních a štábních cestách francouzského hlavního štábu a vyšších velitelů v r. 1927. Na konec podává stručný, ale jasný přehled redukce armády v Dánsku. Tato redukce není velká a je vyvážena modernisováním některých složek (na rozdíl od úmyslu dřívější socialistické vlády, která v roce 1924 chtěla armádu a námořnictvo vůbec zrušiti).

Sešit 2.

Dr. Hans Mayer: Deutsche Wehrverfassung und deutsches Steuerwesen in ihren Wechselwirkungen.

První a nejdůležitější státní nutností bylo ve všech dobách krytí výdajů, spojených s udržováním branných sil. Proto měl vývoj branné soustavy přímý vliv na vývoj daňové soustavy. Článek obsahuje historický vývoj tohoto vzájemného vztahu v Německu od středověku až do nejnovějších dob.

Generalleutnant a. D. v. Hülsen.
Lehren aus den Kämpfen in
Oberschlesien 1921.

Autor míní, že Německo nemůže v dohledné době mysliti na boje s veškerými, moderními armádami, že se však může stát, že bude přinuceno k místní obraně a proto chce čerpat z bojů, vedených 1921 v jihových. Pr. Slezsku proti Polákům některá důležitá poučení.

Pokud jde o vojensko-politickou stránku, liší se poměry, jaké se v Horním Slezsku vyvinuly za vlády mezi-spojenecké komise, která prý za polských povstání 1919, 1920 a 1921 dik francouzské převaze zřejmě stranila Polákům. Když tito 1921 opanovali až na větší města téměř celé hlasovací území na severním břehu Odry, zakázala německá vláda vytvořivším se dobrovolnickým jednotkám útočný postup proti Polákům. Velitel těchto jednotek však zákazu neuposlechl a je jeho zásluhou, že dovedl správně odhadnouti jak příznivé stanovisko Anglie a Itálie, tak obtížnou posici a tajné přání německé vlády, která nemohla jinak jednati a že tedy přes výslovný zákaz přešel k úspěšnému útoku. Ukazuje se na obratnost německého velitele, který sice na přání komise vydával formální rozkazy k zastavení akce, při tom však v ní pokračoval, používaje všech možných výmluv. Ukazuje se také na mistrný tah polské vlády, která hned při vypuknutí povstání sesadila úředně Korfantyho a tak předešla možným výtkám své viny.

Z organizační stránky liší se utvoření a složení jak polských tak i německých dobrovolnických jednotek, jejich vyzbrojení a materiální zajištění. Německé jednotky vytvořily se jednak z místních obran, jednak z bývalých, adanlivě rozpuštěných dobrovolnických sborů. I když se autor zmiňuje o nedůvěře a sabotáži německé vlády vůči zamýšlené protiakci, přece je zřejmo, že vše se dělo za jednomyslné a důsledné podpory úřadů a za více méně trpného chování mezispojenecké komise. Ukázalo se výhodným, aby takové jednotky nebyly jednostranné, nýbrž, aby byly tvořeny z lidí různého stáří a různých povolání. Tvoření důstojnických jednotek se rozhodně zamítá jako plýtvání.

Ve stati, věnované čistě vojenským zkušenostem, popisuje se průběh bojů od počátku května do 6. června, kdy byly po úspěšném německém protiútku skončeny východně Cosel na zakročení Dohody. Poučení z nich: taktické vedení dobrovolnických sborů musí vzíti plný zřetel na jejich odlišný ráz, jejich hodnota je určena osob-

ností velitele, rozkaz nemá ceny, příklad rozhoduje, nižší velitelé jednají často podle své hlavy a bez ohledu na rozkaz, raz bojů je dán hlavně bojem o obce, při kterých se osvědčilo obsadit okraje jen slabě a vytlačit vniknuvšího protivníka obchvatným protiútokem. Vůbec byl každý obchvat zpravidla úspěšný.

Velmi nepříjemným protivníkem byly obrněné vlaky. Rozhodující vliv má t. zv. malá válka, organisovaná vlastními obyvateli v týlu nepřitele proti jeho zadním spojům a zásobování.

Hauptmann Theodor Spiess: *Minnenwerfereinsatz in Großkampfen*.

Jak se minomety osvědčily, dokazuje, že ze všech zbraní doznaly poměrně největšího rozmnožení za války. Na počátku války mělo Německo pouze 6 minometných rot, ke konci měl každý pěší pluk po 1 rotě a kromě toho bylo ještě 23 minometných praporů. Autor liší podle své osobní zkušenosti použití minometů po taktické a organizační stránce na příkladech z bitvy o Verdun 1916 (použití v obraně — zásobování střelivem nejobtížnějším problémem) a z průkazu na horním Seretu v Haliči 1917 (použití v útoku, účast na přípravě proti 1. posici, podpora pěchoty za útoku až na hranici donosnosti; hromadné použití 320 minometů na frontě arm. sboru mělo značné výsledky).

Oberst a. D. von Mantey: *Betrachtungen über die Verfolgung des französischen Heeres vom 28. August bis zur Marne*. (Dokončení.)

Článek je dokončením stejné pojmenovaného pojednání v předešlém sešitu W. u. W. a týká se doby od 1. do 3. září (v to). Vidíme, jak se fronta pronásledujících německých armád postupně zúžuje, poněvadž obraz, který si vrchní německé velitelství vytvořilo o nepříteli, byl klamný a jak bylo jednáno proti zásadě Schlieffenova učení, které podmiňovalo širokou frontu, aby přesahující křídla mohla zatočit do boku a týlu nepřitele.

Vojensko-politický přehled pojednává a v nártu znázorňuje politickou organizaci Evropy podle článku, uveřejněného počátkem t. r. ve francouzské „L'Illustration“.

Sešit 3.

Generalmajor a. D. E. Wagner: *Treibende Kräfte und Hemmungen bei der Entwicklung des preussischen Söldnerheeres zum Volksheere*.

Přechod od systému námezdních armád k všeobecné branné povinnosti

byl velmi pomalý. V Prusku byl usku-
tečněn teprve 1812, když se napřed po
prohrané válce 1806 podařilo Scharn-
horstovi a jeho spolupracovníkům zlo-
miti pod heslem odvety všeobecný od-
por veřejnosti proti vojenské službě.

Generalmajor a. D. H. v. Tiescho-
witz: Der zweite Band des fran-
zösischen Generalstabswer-
kes (s 1 náčrtem).

Článek není kritikou nedávno vy-
daného druhého svazku oficiálního
francouzského díla o světové válce, ob-
sahujícího události od skončení po-
hraničních bitev až po bitvu na Mar-
ně, tedy operace provedené mezi 24. srp-
nem a 5. zářím 1914, nýbrž podává
pouze velice stručný výtah zmíněného
svazku. Nezabývá se podrobnostmi bo-
jů jednotlivých francouzských armád
a omezuje se ve velkých rysech jen na
ty události na západním křídle, které
měly rozhodující vliv na rozhodnutí
generála Joffra, která cituje, aniž by
k nim zaujímal stanovisko. Předností
článku je stručnost a jasnost, s kterou
líčí situaci, jak ji francouzský vrchní
velitel viděl a jak na ni svými rozka-
zy reagoval. Je zajímavé srovnati, jak
dobře a přesně byl gen. Joffre infor-
mován o pohybech a situaci Němců
(časté odposlouchání radiových depe-
ší) v období, kdy naproti tomu si Mol-
tke utvořil o situaci Francouzů obraz
naprosto nesprávný.

Major a. D. v. Belli: Die oberste
Leitung im Kriege nach fran-
zösischen und englischen
Anschauungen.

Pojem vedení války neobsahuje
pouze vedení vojenských operací, ale
zahrnuje v sobě především vedení po-
litiky a pak i všech ostatních státních
oborů, neboť válka se citelně dotýká
v moderní době života státu po všech
jeho stránkách. Historie ukazuje, že
jen zřídka se vyskytli mužové jako
pruský Bedřich II., v jejichž ruce bylo
s úspěchem spojeno jak vedení vojens-
kých operací, tak i řízení politické a
hospodářské. Diktatura je přechodný
zjev, podmiňující zasáhnutí neobyčejně
mocné a rázovité osobnosti a možný
jen za určitých poměrů. Proto nelze
pokládati diktaturu za systém, který
by mohl být základem pro všeobecné
řešení této otázky. V moderních demo-
kraciích nabylo vrchu správné stano-
visko, že vrchní řízení musí ležeti v ru-
kou vlády, jejímž představitelem je
ministrský předseda. Tak tomu bylo
ve Francii i v Anglii, ačkoliv v orga-
nisaci vrchního řízení byly a dosud
jsou značné rozdíly. Společně tedy by-
lo, že v obou státech stanovila vláda
válečné i politické cíle a rozhodla v zá-
sadních rysech o způsobu a prostřed-
cích k dosažení těch cílů.

Ve Francii byl to celý kabinet, kte-
rý se rozhodování účastnil. I když byl
později utvořen užší výbor pouze z ně-
kterých ministrů, přece jeho návrhy
musely být předloženy k rozhodnutí
celé vlády. Vedení vojenských operací
v rámci stanovených válečných cílů
bylo však úplně přenecháno vojevůd-
cům, čemuž lze rozuměti tím spíše, že
se pro Francii odehrála s počátku
válka vlastně jen na souši a jen na
jediném válečném poli. V tomto boji mohlo
válečné loďstvo spolupracovati jen ve
velice omezené míře a letectvo, s počá-
tku nečetné, bylo podřízeno pozemní
armádě. Během doby snažila se však
vláda, aby nabyla vlivu i na způsob
vedení operací a dosáhla toho, že mi-
nistr války měl právo jmenovati ne-
jen velitele různých válečnických
velitelů armád. Po válce ponechala Fran-
cie v platnosti funkci generalisima,
který je místopředsedou nejvyšší rady
národní obrany, sboru, kterému příslu-
ší rozhodování všech otázek, týkajících
se přípravy k válce všech státních
oborů, především ovšem stanovení vá-
lečných cílů a plánů pro různé mož-
né případy.

Anglie nahlédla nutnost, že válka
vyžaduje rychlého rozhodnutí a proto
bylo brzo svěřeno vrchní vedení války
užšímu válečnému kabinetu, kterému
předsedal ministrský předseda a je-
hož členy byli pouze někteří z mini-
strů. Vrchní velitelé pozemní, námoř-
ní a vzdušné armády nebyli jeho čle-
ny, nýbrž pouze poradci. Tento užší
kabinet nebyl odpovědný vládě jako
celku, nýbrž přímo parlamentu. Jed-
notliví vojenští ministři (armáda, ná-
mořnictvo) zasahovali však i do řízení
vojenských operací, což nebylo vždy
věcí na prospěch, jak lze viděti na ne-
zdařilém podniku o Dardanely. Po vál-
ce nebyla věc nijak rozřešena, ač je
předmětem živých debat.

Článek poukazuje na důležitost té-
to otázky a na nutnost, aby byla jasně
a uspokojivě rozřešena již v míru, aby
řešení mohlo být v klidu vyzkouše-
no a podle potřeby opraveno. Zahájení
válečných operací letectvem v budou-
cí válce bude tak rychlé, že sotva bu-
de času vymysleti nejlepší systém pro
vrchní řízení války.

Oberst a. D. Lange: Der Einsatz
der französischen Reserven
in der Großen Schlacht in
Frankreich.

Článek se zabývá událostmi mezi 21.
březnem a 6. dubnem 1928 za velké ně-
mecké ofensivy proti jižnímu křídlu
anglické fronty, pokud šlo o předm-
střední a střední část fronty. Dohoda vrchního anglického veli-
tele s francouzským pro případ němec-
kého útoku stanovila vydatnou vzá-

jeinnou podporu ohrožené fronty. Zatím však francouzské zálohy přicházely příliš pozdě, pomalu a v nedosta- tečném množství. Autor sice tvrdí, že svůj článek zpracoval podle anglických i francouzských pramenů, opírá však své proti Francouzům zahrocené vývody až na jednu výjimku pouze o anglické prameny, takže jeho práce se nezdá být objektivní.

Wojensko - politický přehled jedná o poměru Anglie a Egypta a o situaci, která nastala, když poslední anglicko-egyptské ujednání bylo koncem února 1928 egyptským parlamentem zamítnuto.

Ludwig Gehre: *Die deutsche Kräfteverteilung während des Weltkrieges.*

3. sešitu W. u. W. je jako zvláštní a samostatný sešit přiložena studie, zpracovaná za podpory německého válečného archivu a obsahující kritiku německé strategie ve světové válce, pokud se prohršila proti zásadám, vysloveným Clausewitzem.

V úvodě se vytyčují zásady pro rozdělení a užití sil a odůvodňují se stručně na příkladech z válek Bedřicha II. (1757), Napoleona (1815) a Moltkeho (1866 a 1870). Na to se přichází k posouzení, jak bylo Clausewitzovo učení uplatněno za světové války. K tomu cíli je sestavena a přiložena tváříštní tabulka, na které je pro všech- ny měsíce od počátku až do konce

války přesně a přehledně znázorněn jednak počet divisi každé z německých armád, jednak úhrnný počet všech německých divisi vůbec a se zřetelem na počet zasazených divisi buď na západní nebo na východní frontě. Kromě toho je porozumění textu usnadněno šesti přehlednými náčrtky a dvěma průsvitkami (s dalšími 6 náčrtky), ve kterých je síla jednotlivých německých armád přiměřeně graficky vyznačena v poměru k jejich frontě.

Z celého tažení zabývá se studie stručně jen těmi operacemi, které měly nebo mohly mít podle autora rozhodný vliv na celkovou situaci. Jsou to: seskupení německých sil na západní frontě 1914, polní tažení proti Rusku 1915, boje o Verdun 1916, dobrovolné vyklizení výběžku fronty v prostoru sev. od Compiègne a tím zkrácení fronty a získání potřebných sil proti Rusku 1917 a konečně velká bitva ve Francii v březnu 1918.

Předností studie, která ovšem předpokládá všeobecnou znalost průběhu světové války alespoň v hlavních rysech, jest její logičnost a jasnost. Lze ji vřele doporučit k prostudování, neboť stále a stále vidíme, jak často se hřeší proti tak samozřejmé a všemi ostatně uznávané zásadě soustřediti maximum sil na rozhodujícím místě a v potřebném čase a zabránití tříštění sil i za cenu ohrožení na vedlejších bojištích.

Št.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

Das Geldwesen im Kriege od Alexandra Popovicse, bývalého guver- néra rak. uh. banky, Wirtschafts- und Sozialgeschichte des Weltkrieges, Wien, Kölder-Pichler-Tempsky A. G. 1925.

V rakouské serii spisů, vydávaných péčí Carnegieovy nadace pro světový mír, bylo vydáno bývalým guvernérem rak.-uh. banky a nyníšším prezidentem uherské národní banky, drem Alexan- drem Popovicsem, vědecké dílo, pojednávající o finančním hospodář- ství habsburské monarchie v době vá- lečné.

Autor se zmiňuje v úvodě o finanč- ních a celních ustanoveních s Uher- skem z r. 1867, o zřízení společné rak.-uherské banky, pojednává o mincovní a měnové smlouvě obou států, jakož i o zavedení zlaté měny v r. 1892. Obšír- ně se pak zmiňuje o organizaci, o úko-

lech a o významu rak.-uh. banky a o stavu finančnictví v době před vál- kou světovou a za války.

Finanční válečná pohotovost monar- chie, t. j. opatření rázu finančně poli- tického a administrativně technického až do anexe Bosny-Hercegoviny v r. 1908, nebyla právě nejlepší. Vojenská správa hlásila jen čas od času finanč- ním ministerstvům obou států peněžní potřebu, kterou by požadovala první den, v prvních osmi dnech, v prvním měsíci a v prvním čtvrtletí mobilisač- ním, a oznamovala, u kterých pokladen budou jednotlivé částky vojenskými úřady k výplatě požadovány. Finanční ministerstvo vzalo sice tato hlášení k vědomosti a vydalo potřebné rozkazy výkonným orgánům, avšak jak mají být tyto velké požadavky zajištěny, o tom nebyla vydána bližší ustano- vení.